

Rad na ulozu Vraga : glumac i lutkar

Perić, Gabrijel

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:246271>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU
ODSJEK ZA KAZALIŠNU UMJETNOST
DIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ KAZALIŠNE UMJETNOSTI
SMJER: GLUMA I LUTKARSTVO

GABRIJEL PERIĆ

**RAD NA ULOZI VRAGA:
GLUMAC I LUTKAR**

DIPLOMSKI RAD
IZ GLUME

MENTORICA:

izv. prof. art. Tatjana Bertok-Zupković

SUMENTORICA:

doc. art. Tamara Kučinović

Osijek, 2019.

DIPLOMSKI STUDIJ KAZALIŠNE UMJETNOSTI
SMJER: GLUMA I LUTKARSTVO

GABRIJEL PERIĆ

**RAD NA ULOZI VRAGA:
GLUMAC I LUTKAR**

DIPLOMSKI RAD
IZ GLUME

MENTORICA:

izv. prof. art. Tatjana Bertok-Zupković

SUMENTORICA:

doc. art. Tamara Kučinović

Osijek, 2019.

SADRŽAJ

1. UVOD - O IDEJI AUTORSKOG PROJEKTA.....	1
2. PROCES RADA NA ULOZI VRAGA.....	3
2.1. Neville Tranter - „dramski lutkar“.....	4
2.2. Kabaret - kratka povijest i značaj.....	5
2.3. Dramaturško stvaranje uloge/a.....	7
2.4. Dramaturgija predstave.....	10
2.4.1. Dodatak: Stand-up nastup Vraga i Saliera.....	33
2.4.2. Glazba u svojstvu dramaturgije.....	36
2.5. Lutke i kostimi.....	38
2.6. Prostorna organizacija.....	41
2.7. Glas - prva razlikovna jedinica uloga.....	43
2.8. Tijelo - izvedbeni instrument glumca.....	46
2.9. Izvedbenost cjeline.....	49
2.10. Reklamni materijali.....	59
3. ZAKLJUČAK.....	62
4. SAŽETAK.....	63
5. SUMMARY.....	63
6. LITERATURA.....	64

1. UVOD - O IDEJI AUTORSKOG PROJEKTA

Ovaj pisani rad prati proces rada diplomske predstave iz glume studenta druge godine diplomskog studija Glume i lutkarstva Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku: Gabrijele Perića. Iako je u naslovu rada izričito riječ o radu na ulozi, o njoj se ne može pravovaljano govoriti bez praćenja cjelokupnog rada na predstavi jer isti i je rad na ulozi. Da pojasnim: riječ je o autorskoj monodrami *Salierov Cabaret* koja proizlazi iz jednog lika odnosno uloge, a to je ona Vraga. Bez njega nema predstave, on jest predstava sam po sebi, stoga ćemo pratiti razvoj ideje autorskog projekta od samoga početka.

„Glumac uzima iz pravog ili zamišljenog života sve što on može čovjeku dati. Ali svi dojmovi, strasti, uživanja, sve ono što drugi žive za sebe, pretvara se kod njega u građu za stvaralaštvo. Od osobnog i preuzetog on stvara cio svijet pjesničkih likova, svijetlih ideja koje će živjeti vječno za sve.“¹

Zadivljen videoigrama i mogućnošću takvoga medija, bio sam inspiriran napraviti vlastitu samostalnu predstavu, točnije monodramu, koja bi oslikala više karaktera. Konkretnije rečeno, nadahnule su me dvije videoigre: *Mafia: The City of Lost Heaven* (2002.) i *Mafia II* (2010.) čija je glavna prednost bila upravo razrađena priča istančanih karaktera kriminalnog podzemlja. Život je kabaret, kako kaže Liza Minnelli u filmu *Cabaret* (1972.), a isti mi je poslužio kao odlična platforma moje inačice takvoga svijeta. Gledajući kroz prizmu naivne zabave koja u sebi krije nešto puno mračnije i zlokobnije, odlučio sam se posvetiti kreiranju vlastitog kabareta, onog koji bi bio više od onoga što se na prvi pogled može vidjeti.

Za početak, trebalo je odrediti širinu projekta u smislu broja uloga koje bih si monodramski dodijelio jer stvaranje dramaturgije predstave zahtjeva točnu zadanost u određivanju linija likova koji posljedično vuku linije radnje. U ovom slučaju, najlakše sam odredio središte svih linija radnje od kojeg sam bazno počeo, a to je, naravno, bio lik Vraga.

Zanimljivo je uzeti u obzir manifestacije Vraga u umjetničkim djelima. Obično, isti se prikazuje kao biće ljudskog oblića crvene kože i rogova. Na takav se način također prikazuju i demoni i demonske sile općenito. Međutim, kada bismo uklonili svu vanjštinu Vraga kao religijskog pojma ili pojave kojom se zastrašuje, dobili bismo čisti karakter koji se bez problema

¹ K. S. Stanislavski, Rad glumca na sebi, CeKaDe, Zagreb, 1989., str. 225

može smjestiti unutar okvira samoga čovjeka bez ikakvih dodataka nadljudskih sposobnosti. Njegova osobnost može biti dovoljna kako bi isti bio prepoznatljiv i bez asocijativne vanjštine.

Zlo, čiji je Vrag glavni predstavnik, može djelovati i svojom suprotnošću. To bi značilo kako zlo može činiti i dobra djela kako bi u konačnici ostvarilo svoju rušilačku svrhu u svakom mogućem značenju: od uništenja svijeta pa sve do onih manjih razina, a to su pojedini međuljudski odnosi.

Razmišljajući o svemu tome, započeo sam rad na najvećem samostalnom projektu kojega sam ikad radio. Uzbudjenje i strah bili su prisutni jer nije nimalo lako napisati vlastitu monodramu i još je uvjerljivo glumački razraditi. Bilo kako bilo, ovo je prilika kakvu nisam htio propustiti jer sam imao ideju kako sve napisati i samostalno režirati.

Baveći se i umjetnošću riječi, kako mnogi nazivaju književnost, napisao sam i pjesmu referirajući se na temu mafijaškog kabareta uzevši motiv *bluesa* kao svojevrsnu glazbenu tužaljku okrutnog i ispraznog mafijaškog života. Istu sam uvrstio i u svoju neobjavljenu zbirku poezije pod nazivom *Dolina misli* unutar poglavlja *Svijet koji poznaješ, svijet je u nestajanju*. Kako bi se bolje shvatilo o čemu je riječ, istom ću završiti početnu riječ o radu na ovom projektu.

Mafijaški blues

Sjediš u zadimljenoj sobi.
U ustima okus ustajalog
konjaka.
Na stolu se sjaji revolver.
Koga ćeš danas ubiti?
Koga ćeš danas privedi pravdi?
Zlotvore jedan.
Niškoristi.

Misliš da tako se postiže čast,
slava možda?
Živu glavu izvući ne ćeš
jer u paklu se nalaziš;
u crnome grotlu koje guta
sve što stoji mu na putu.
Zlotvore jedan.
Niškoristi.

Liježeš u krevet hladni.
Stan ti je u neredu.
Vraćaš se kasno.
Tko te to čeka?
Ja ću ti reći.
Nitko te ne čeka.
Zlotvore jedan.
Niškoristi.

Drži taj svoj revolver.
Sjajni, hladni,
metalni revolver.
Vjernijeg slugu ne ćeš naći.
Zlotvore jedan.
Niškoristi.

Prijatelja ubiti,
obitelj zapaliti.
Kakva li sreća što osto' si živ?
Zlotvore jedan.
Niškoristi.

U krvi svojoj umireš.
U tami se svojoj proždireš
okružen ljigama što
na tebe te podsjećaju.
Zlotvore jedan.
Niškoristi.

Nema te.
Ne postojiš.
Sjena si svijeta.
Zlotvore jedan.
Niškoristi

2. PROCES RADA NA ULOZI VRAGA

Prije rada na dramaturgiji predstave, morao sam utvrditi izvedbeno sredstvo kojim ću graditi predstavu. Postojale su dvije mogućnosti: ili bih sam svojim tijelom igrao sve uloge ili bih za sve uloge oko samoga Vraga koristio lutke. Svidjela mi se ideja o korištenju lutaka koje bi dodatno naznačile i istaknule Vraga koji bi imao svoju ulogu glumca-lutkara što sam zapravo i ja svojim budućim zvanjem magistra. Na taj bih način spojio višeznačje glumačke i lutkarske umjetnosti jednom ulogom koja bi bila od velikog značaja ostalim ulogama, a iste bi također bile unutar moga kruga djelovanja.

„Animacija je samo drugo specifično ime za glumu u kazalištu lutaka. Lik treba potpuno oživjeti u svoj njegovoj stvarnoj i nadstvarnoj osobnosti i svim stvaralačkim sredstvima izražavanja kojima animator raspolaže – karakterističnim govorom baš kao i karakterističnim pokretima ili mimikom. U tom je smislu i živi glumac animator kad, kako bi Stanislavski rekao, stvara život ljudskog duha uloge i predaje ga na pozornici u umjetničkom obliku.“²

Odlučio sam se za koncept predstave sličan australskom dramskom glumcu Nevilleu Tranteru o kojemu ću ponešto reći u nastavku kao i o kabaretu koji mi predstavlja okosnicu cjelokupne scenske igre, a potom ću se osvrnuti na dramaturški razvoj uloge odnosno uloga i samu dramaturgiju monodrame te ću završiti prostornom organizacijom scena i izvedbenošću cjeline.

² Milan Čečuk, *Lutkari i lutke*, MČUK, Zagreb, 2009., str. 51

2.1. Neville Tranter - „dramski lutkar“

Neville Tranter (1955.) rođen je u gradu Toowoomba u australskoj državi Queensland. Uz studiranje kazališne umjetnosti radio je u lutkarskom kazalištu Billbar Puppet Theatre (koje se bavilo tradicionalnim lutkarstvom) gdje je učio o tehnikama animacije i izradi vlastitih lutaka. Završavajući obuku s američkim redateljem Robertom Gistom, Tranter osniva vlastito kazalište pod nazivom Stuffed Puppet Theatre, a dvije godine nakon osnivanja kazališta, točnije 1978.g., pozvan je na Amsterdamski ulični festival nakon kojega se trajno seli u Nizozemsku. To je bio početak njegove karijere samostalnog umjetnika posvećenog predstavama za odrasle.

Specifičnost njegovog bavljenja kazalištem je u korištenju lutaka zijevalica gotovo ljudske veličine kojima udahnuje život. Nije to uobičajena lutkarska animacija već ista itekako ima uporište u dramskom teatru u kojega je Tranter prvotno zagazio. Odnos glumca i lutke predstavlja srž svake njegove predstave pristupajući partnerski osjetljivo svakoj ulozi koju tumači. Minucioznom animacijom nadilazi sferu lutkarstva ispitujući unutarnje radnje i misaone procese lutaka kao samostalnih scenskih bića odnosno glumaca. Sam je Tranter za lutke rekao kako su najbolji glumci jer imaju nevinost maloga djeteta i neposrednu iskrenost u svakoj novoj spoznaji koja im se događa u određenom scenskom trenutku.

Neke od njegovih najpoznatijih predstava koje su mu podarile brojne nagrade, gostovanja i više nego pozitivne kritike su: *Manipulator* (1985.), *The Nightclub* (1993.), *Molière* (1998.) i *Schicklgruber, alias Adolf Hitler* (2003.).

Slika 1. Neville Tranter s lutkom kao samostalnim i ravnopravnim scenskim partnerom³

³ <http://archiv.ruhrtriennale.de/www.2008.ruhrtriennale.de/en/presse/kuenstler/neville-tranter/index.html>
(dan posjeta: 30.8.2019.)

2.2. Kabaret - kratka povijest i značaj

„Baš kao i mjuzikl, s intenziviranjem gradskog noćnog života usko je bio povezan i razvitak jednog izuzetno popularnog mjesta scenske zabave poznatog pod imenom kabaret. Sama riječ prvi je put upotrijebljena sredinom sedamnaestog stoljeća i znači neku vrstu zamračenog podzemnog prostora (komore), ali od sredine devetnaestog stoljeća ona upućuje na noćni klub ili restoran sa scenskim programom.“⁴

Kolijevkom kabareta smatra se Francuska jer se prvi kabaret, *Le Chat Noir*, otvorio upravo u Parizu na bulevaru Rochechouart 1881.g., a osnovao ga je slikar Rodolphe Salis. Samo ime simbolizira crne mačke koje se šecu ulicama i krovovima tražeći zabavu kao i publika koja zabavu mora tražiti na skrivenim mjestima od očiju javnosti. Program kabareta *Le Chat Noir* sastojao se od mnogobrojnih nastupa raznih zabavljača, mladih glumaca i pjevača (*cabaret-chantant*), a model takvoga kabareta ubrzo se počeo širiti cijelim Parizom (što potvrđuje otvaranje kabareta *Moulin Rouge* 1889.g.) te u konačnici i cijelom Europom.

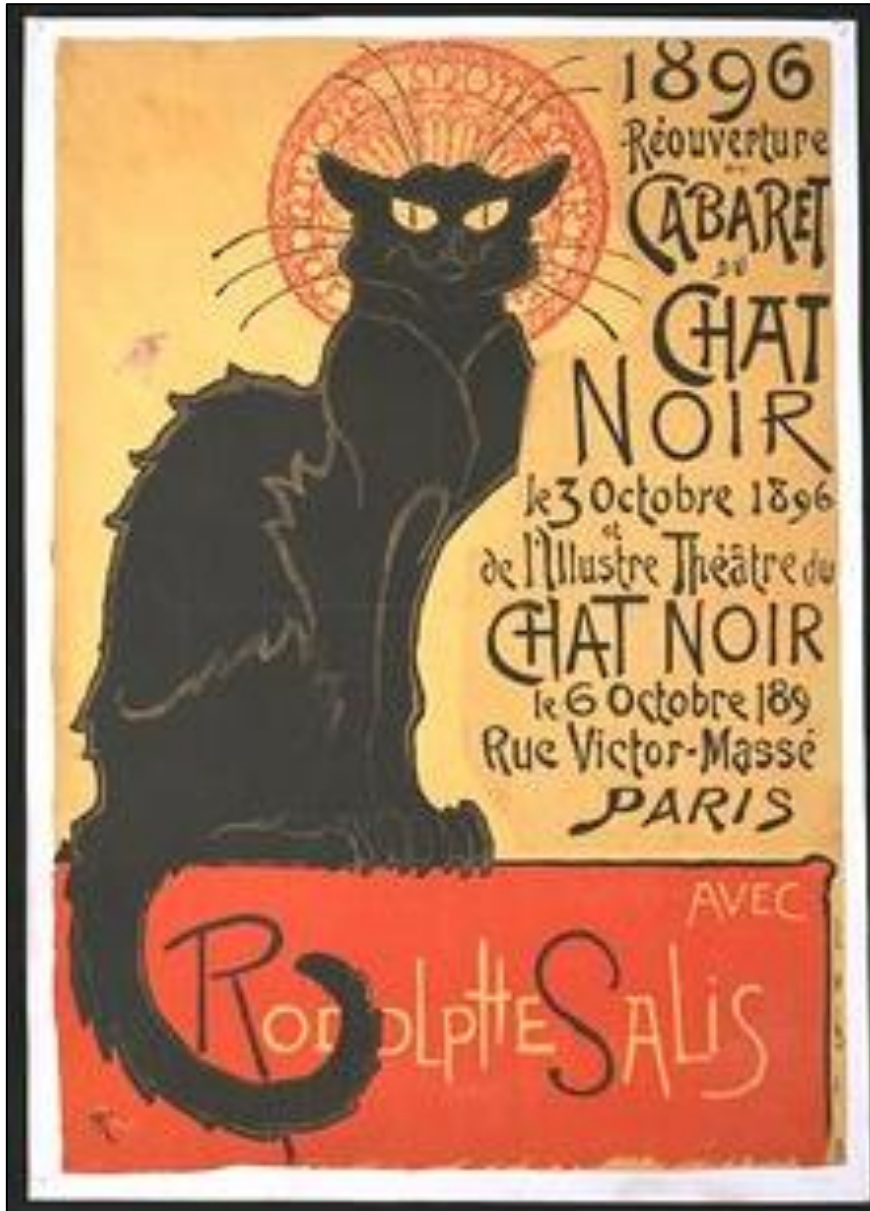
Za razliku od klasičnog dramskog teatra gdje postoje točno određena pravila ponašanja, publika je u kabaretu bila poprilično slobodna. Ljudi su smjeli piti i pušiti, nisu morali skidati šešire i nitko ih nije ni na što prisiljavao pa tako ni na koncentrirano praćenje scenskih događanja te su zbog toga izrazito glasno razgovarali, svađali se i sudjelovali u ljubavnim avanturama razmjenjujući poruke i očijukajući.

Bilo je i opskurnih kabareta, a jedan takav bio je *Néant* (u prijevodu s francuskog: ništavilo) koji je umjesto stolova imao mrtvačke sanduke u koje su gosti također mogli leći. Program se između ostaloga sastojao od plesa fluorescentnih kostura, predavanja na temu rubnih seksualnih praksi i stvarnog vješanja gdje je nemali broj ljudi umro čekajući orgazam na vrhuncu striptiz nastupa.

Kabaret je u svojoj suštini mješavina više kazališnih žanrova od kojih su najzastupljeniji elementi glazbenih komedija, cirkuskih točaka i maskerata. Predstavnik je jednog od najkomercijalnijih kazališnih oblika jer su se družine bile prisiljene same održavati i uzdržavati bez ikakvih subvencija originalnim i rasprostranjenim reklamnim sloganima, likovnim rješenjima plakata i ponudom novih točaka koje još nisu bile viđene.

⁴ Slobodan Prosperov Novak, Knjiga o teatru, AGM, Zagreb, 2014., str. 209

U novije vrijeme nastale su brojne umjetničko-znanstvene struje koje se bave teorijom kabareta (Jürgen Henningsen, Michael Flesicher, Benedikt Vogel), ali rad na ovom projektu ne zahtijeva toliko poniranje u dubinu teoretiziranja o funkcijama i svojstvu kabareta kao pojave u društveno-političkoj sferi već je sasvim dovoljno bazno poznavanje kabareta kao izvedbene forme koja može poslužiti kao odskočna daska za glumačke kreacije.

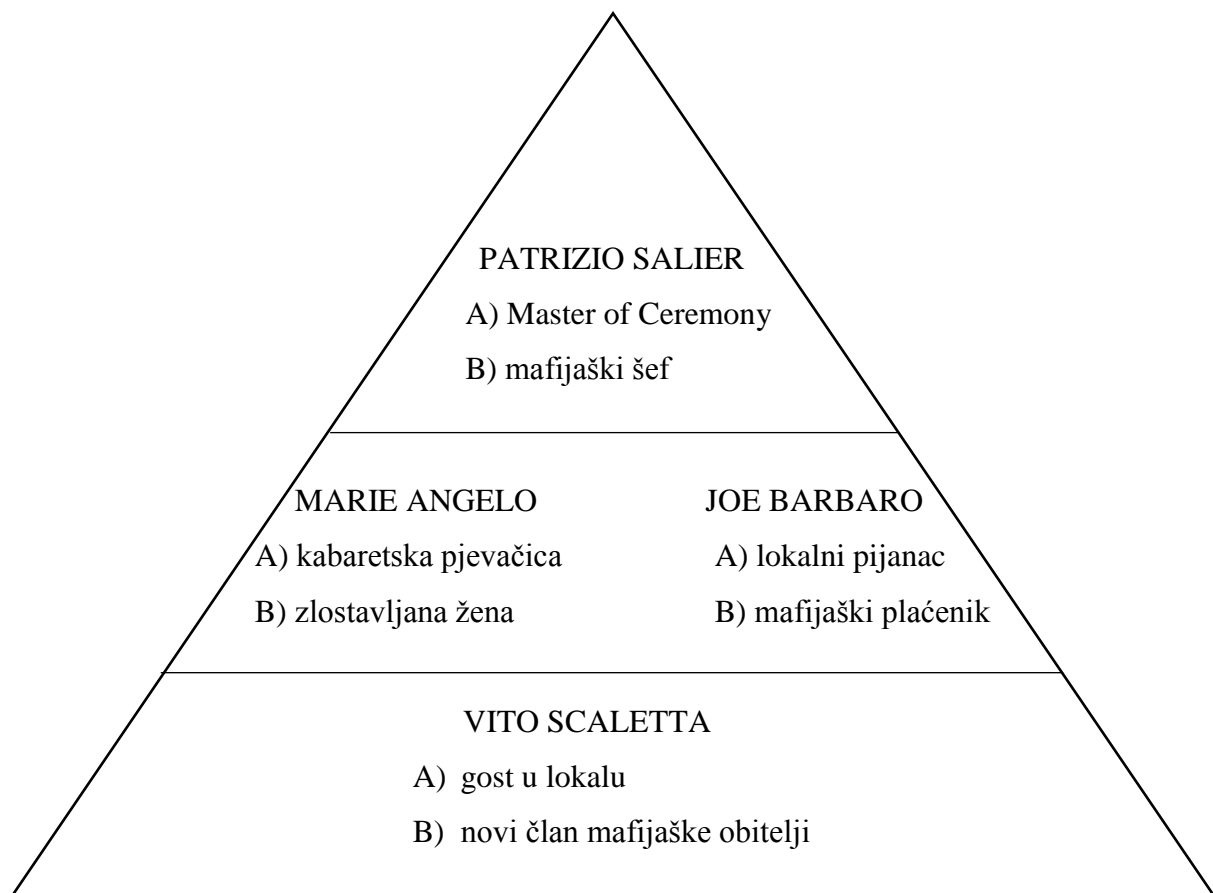
Slika 2. Plakat kabareta *Le Chat Noir* raden 1896.g.⁵

⁵ <https://collections.vam.ac.uk/item/O74636/cabaret-du-chat-noir-poster-theophile-alexandre-steinlen/> (dan posjeta: 30.8.2019.)

2.3. Dramaturško stvaranje uloge/a

Prva stvar koju sam morao riješiti bila je odluka o tome koje karaktere želim prikazati. Baveći se periodom pedesetih godina prošloga stoljeća kako s likovnog i glazbenog tako i sa scenskog aspekta predstave, želio sam govoriti o izdvojenim pojedincima tipičnih skupina ljudi koji su se mogli pronaći u lokalima kao što su kabareti ili pak obični noćni klubovi. Koristeći dvoznačnost takvih mjesta (bezazlena zabava i ilegalni mafijaški poslovi), odlučio sam se za kontrast kao osnovnu glumačku tehniku kojom ću sloj po sloj izrađivati dramaturška svojstva karaktera koji će s vremenom dobiti puninu uloga.

Kabaretska mafijaška obitelj već sama po sebi nudi moguće karaktere koji tvore svojevrsnu hijerarhiju dramskih odnosa.

Dijagram 1. Hijerarhija odnosa i dvostrukih društvenih uloga likova u predstavi *Salierov Cabaret*⁶

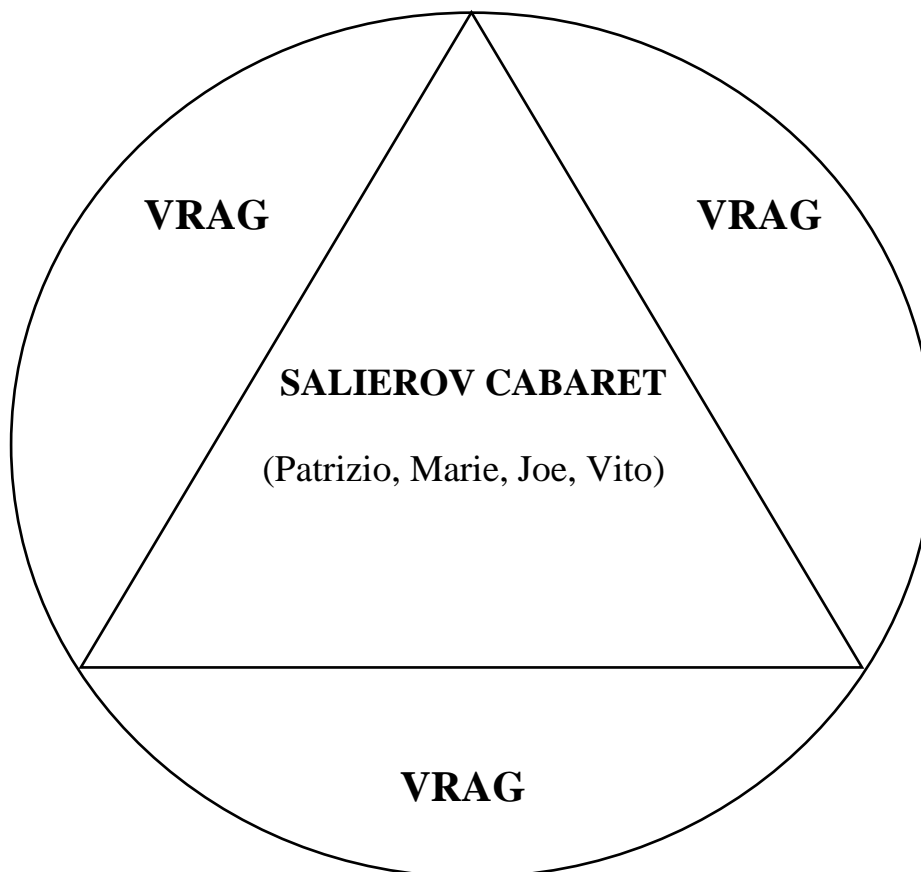
⁶ Izradio: Gabrijel Perić

Imena likova inspirirana su već navedenim videoigrama: *Mafia: The City of Lost Heaven* (2002.) i *Mafia II* (2010.), a sami karakteri dodijeljeni su im prema društvenim ulogama koje imaju. Međutim, u tablici 1. vidljivo je kako svaki lik ima dvije društvene uloge. Razlog tomu upravo je stvaranje kompleksnije karakterne strukture koja nudi prostor iznenađenja jer se tijekom predstave postupno otkriva cjelokupnost djelatnosti svakog pojedinog lika. Efekt iznenađenja ovdje ima ključnu ulogu u razvoju predstave jer nema točnog mjesta kada se otkrije nagla promjena njihovih međusobnih odnosa već se sve događa spontano unutar njihovih karakternih odrednica koje su iznad društvenih uloga jer su društvene uloge u suštini maske koje postupno padaju, a likovi ostaju nezaštićeni pred publikom u onom svom osnovnom i nepromjenjivom obliku. Ovo objašnjenje imaće posljedice u samoj dramaturgiji predstave jer kabaretski nastupi ne će biti samo zasebne točke koje se izvode već će i interakcija između likova u kasnijem dijelu predstave postati dijelom provokativne kabaretske igre tako da će cijela predstava dobiti oblik neprekinutih kabaretskih točaka koje ne prestaju primjerice pjevačkim nastupom već se nastavljaju i odnosom likova kada publika u suštini ne bi trebala biti prisutna. Predstava time dobiva značenje kabareta ljudskih karaktera više nego obične zabave kakvom sve započinje. Zbog svega toga, možemo vidjeti važnost točnog određivanja karaktera i njihovih društvenih uloga jer su iste ključ razvoja cjelokupne scenske igre.

Iz suodnosa likova, mogu se izvoditi linije radnje. Patrizio Salier na vrhu je hijerarhije jer je ujedno Master of Ceremony (odnosno voditelj kabaretskog programa) i mafijaški šef koji se bavi ilegalnim poslovima. Ispod njega je Joe Barbaro koji je u svojoj srži lokalni pijanac, a u svojoj skrivenoj ulozi obavlja prljave poslove za Saliera. Tu se nalazi i Marie Angelo koja je uz to što je kabaretska pjevačica na neki način i vlasništvo gospodina Saliera koji se prema njoj odnosi kao prema običnoj prostitutki koja mu mora biti zahvalna na svemu što ima. U cijelu priču ulazi Vito Scaletta koji je naizgled običan gost u lokalnu, ali nedugo zatim postaje novi član mafijaške obitelji. Već i ovim kratkim opisima naznačene su linije radnje koje se trebaju dramaturški oblikovati i dovesti u konačnu formu prilagođenu scenskoj izvedbi.

Riješivši pitanje ostalih likova, njihovih karaktera i međusobnog suodnosa, mogao sam konačno uključiti i sebe u cjelokupnu slagalicu dramskih uloga. Uloga Vraga sama po sebi ima dramaturšku funkciju povezivanja i pokretanja ostalih linija radnje. U tome je njegova specifičnost jer upravlja razvojem događaja, iako se to na prvi pogled ne vidi. On zapravo ima trostruku ulogu jer ga se prvotno vidi kao suradnika gospodina Saliera koji potom otkriva mafijaške radnje, a na samome kraju otkriva svoju prirodu koja nije ljudska. U tome leži razlog odabira lutaka kao izvedbenog sredstva jer uloga Vraga nije uloga čovjeka koju ima svaki od

ostalnih likova. To je glavno razlikovno obilježje koje dobiva na značenju razvojem fabule predstave. Lutke u ovom slučaju ne oponašaju ljude, već iste to i jesu. Vrag je utjelovljena sila koja svojom vanjštinom igra čovjeka. U metafizičkom smislu, Vrag je taj koji je zapravo „lutka“ jer mu je tijelo samo po sebi kostim, ali on je u punom scenskom smislu lutkar koji pokreće nevidljive spone ostalih likova dajući im život paralelno ih navodeći (indirektno, a često i direktno) na djela koja čine. U duhovnom smislu, Vrag je taj koji se zabavlja ljudima, ali im i ukazuje na ljudsku iskonsku težnju za vječitom slobodom izbora vlastitog puta koji nerijetko skrene u ono zlo i izopačeno iz nekog nama neobjašnjivog razloga.

Dijagram 2. Prikaz uloga u predstavi *Salierov Cabaret*⁷

⁷ Izradio: Gabrijel Perić

2.4. Dramaturgija predstave

Odredivši likove i njihove karaktere, mogao sam krenuti u rad na dramaturgiji predstave koja mi je neophodna za bilo kakav scenski rad. Konačni oblik iste slijedi u nastavku, a zatim ću ponešto reći o sceni koja nije dospjela u završni oblik dramaturgije te ću se dotaknuti pitanja glazbe koja je upisana u sam tekst.

Salierov Cabaret

Likovi:

Vrag

Patrizio Salier

Marie Angelo

Joe Barbaro

Vito Scaletta

Kratak opis:

1950-e godine.

Mafijaška obitelj vodi kabaret koji svaku večer priređuje programe za publiku željnu zabave.

Međutim, večerašnji program ima vrlo neobičan epilog kada Vrag umiješa svoje prste infiltrirajući se u kožu mafijaša. Čiji je zapravo *Salierov Cabaret*?

Scena 1.

(Prigušeno svjetlo. Glazba - „00. Minor swing (Django Reinhardt)“. Ulazi publika. Kada svi sjednu i smire se, svjetlo se pojača, a glazba postupno stišava. Glazba - „01. Belleville (Django Reinhardt)“. Vrag i Salier izađu na pozornicu. Komunikacija s publikom unutar ove scene otvorenog je tipa tako da je ovo jedna od mogućnosti, iako se mora pratiti glavni cilj, a to je najava nastupa Marie Angelo.)

SALIER: Meine damen und herren...

VRAG: ...ladies and gentlemen...

SALIER: ...dame i gospodo...

VRAG: ...willkommen...

SALIER: ...welcome...

VRAG: ...dobrodošli...

SALIER: ...u Salierov Cabaret!

(Poklone se. Salier se odvoji i samostalno klanja.)

SALIER: Idemo! Glasnije taj pljesak! Ne čujem Vas! Salierov Cabaret!

VRAG: Sigurno se pitate tko je Salier?

SALIER: Što bi se pitali? Hajde, recite Vi! Tko je Salier? Ja ili on? Vi, gospodine! Vi ste prvi puta ovdje? U redu. Vi, gospođo! Ja? Tako je! Ja sam Salier!

VRAG: Tko kaže da ne mogu i ja postati Salier?

SALIER: Ti? Hajde, molim te, samo je jedan Salier! Ali mali ima dobar smisao za humor, to mu moramo priznati! Jedan pljesak za moga pomoćnika! Idemo, kad ja kažem Salierov, vi recite kabaret! Salierov! Salierov! Salierov!

VRAG: Pogledajte tko nam je ovdje!

SALIER: Joe Barbaro! Moj najbolji prijatelj!

VRAG: Naš najvjerniji gost!

SALIER: Molim vas, pljesak i za njega!

VRAG: A sada samo za Vas...

SALIER: ...Marie Angelo...

VRAG: ...i pjesma...

SALIER: ...Minnie...

VRAG: ...the...

SALIER: ...Moocher!

(Kada shvate da Marie nije izašla na pozornicu, Salier pogleda Vraga.)

VRAG: Dragi gosti, ispričavamo se na tehničkim poteškoćama!

SALIER: Marie Angelo! *(Zauzmu iste poze.)*

(Kada vide da se opet nije pojavila, odluče se okrenuti od publike i dogovoriti.)

SALIER: Samo trenutak.

(Dogovaraju se. Kada završe, okrenu se nazad publici.)

SALIER: Marie Angelo!

VRAG: Za par minuta.

SALIER I VRAG *hodajući unatrag*: Marie, Angelo, Minnie, the Moocher...

SALIER: Za par minuta! A do tada, imate piće na račun kuće!

VRAG: I to ne jedno već dva!

SALIER: Pa dobro neka bude i tri!

(Poklone se i odu iza paravana. Glazba prestaje.)

VRAG *s druge strane paravana*: Za par minuta!

SALIER *iza paravana*: Hajde! Nemamo cijelu noć.

(Vrag ode do drugog paravana iza kojeg se nalazi Marie.)

Scena 2.

VRAG: Marie. (*Kuca joj na vrata garderobe.*) Mogu li ući? (*Uđe uz njezino dopuštenje.*) Marie, dušo zašto si se zaključala u garderobu?

MARIE *iza paravana*: Pusti me! Želim biti sama!

VRAG *iza paravana*: Što se događa?

MARIE *iza paravana*: Ne mogu više. Ne želim više raditi za tu odvratnu rugobu. Znaš i sam kakav je Salier prema meni.

VRAG *publici*: Oprostite, samo trenutak.

VRAG *iza paravana*: Molim te, ljudi su ovdje, čekaju, najavili smo nastup.

MARIE *iza paravana*: Idi, ostavi me!

VRAG *iza paravana*: Salier ne će imati milosti. Znaš da mu nitko ne može ništa.

MARIE *iza paravana*: Neka me ubije! Barem će mi biti lakše.

VRAG *publici*: Ja se duboko ispričavam.

VRAG *iza paravana*: Hajde, smiri se. Sve ćemo riješiti.

MARIE *iza paravana*: Misliš?

VRAG *iza paravana*: Uvijek možeš računati na mene, znaš to.

MARIE *iza paravana*: Znam. Ti me jedini razumiješ. Dobro, idemo.

VRAG *iza paravana*: Tako treba. (*Izađe ispred paravana.*) Dame i gospodo, samo za Vas, Marie Angelo!

(*Glazba - „02. Minnie the Moocher (Karaoke - Big Bad Voodoo Daddy)“.* Marie Angelo izvede svoju pjevačku točku. Kada završi, ode sa scene.)

VRAG: Dame i gospodo, molim pljesak za jednu, jedinu i neponovljivu Marie Angelo! Bio je ovo, samo za Vas, Salierov Cabaret! Vidimo se sutra! Hvala Vam što ste došli! (*Ode do Saliera koji je iza paravana.*)

VRAG *iza paravana*: Gospodine Salier, nastup je završio.

SALIER *iza paravana*: Izvršno. (*Izađe van i ode do garderobe Marie Angelo.*)

SALIER: Kuc, kuc!

MARIE *iza paravana*: Ostavi me na miru!

SALIER: Mala maca se ne će igrati?

MARIE *iza paravana*: Ne prilazi!

SALIER *iza paravana*: Ti si moja, samo moja!

MARIE *iza paravana*: Ti odvratna životinjo! Udarit ću te!

SALIER *iza paravana*: Volim kad si vatrena.

MARIE *iza paravana*: Pusti me! (*Krene jecati.*)

SALIER: Dobra maca, dobra. (*Utišava ju, izađe van i ode u svoju sobu.*)

Scena 3.

VRAG: Koje budale. Moroni. Kreteni. Imbecili. Idioti. Ovdje se samo loče i spava. Nikako da dođe netko novi. Netko svjež da napravi nekakav kaos, pokolj, nešto. Barem nešto. (*Vidi Joea.*) Pogledajte ovoga kako samo lijepo, mirno spava. Pogledajte ga: mrcina. Može volu rep iščupati, a on spava. Istina, danas je razbio susjedni lokal, izmlatio nekolicinu tipova. Da, kažem izmlatio, ne i ubio. Zašto bi ubio? Oprostite, dugo nisam osjetio miris krvi. Ja ću poludjeti! Joe!

JOE: Hm...

VRAG: Joe!

JOE: Hm...

VRAG: JOE!

JOE *usplahireno*: Tko puca? Tko puca?

VRAG: Nitko ne puca, Joe! U tome i je problem!

JOE *usplahireno*: Gdje sam to? Gdje sam to?

VRAG: U kabaretu.

JOE: Aha. (*Krene štucati. Glava mu krene letjeti prostorom.*)

VRAG: Smiri se!

JOE: Ne mogu. (*Vrag mu vrati glavu na tijelo.*) Nije mi dobro. Mislim da ću...

VRAG: Joe! (*Pridrži ga.*)

JOE: Glava me boli.

VRAG: Hajde, idemo spavati.

JOE: Ne, idemo piti. (*Ustane se i padne.*)

VRAG: Ja ću ti pomoći.

JOE: Što ćeš ti meni pomoći? Tko si ti? Ti si nula.

VRAG: Hajde, ruka na moje rame.

JOE: Čuješ ti mene?

VRAG: Jedan!

JOE: Ti...

VRAG: Dva!

JOE: ...si...

VRAG: Tri!

JOE: Nula! (*Obojica se ustanu i Joe zatetura.*)

JOE: Minnie the Moocher! (*Zaspi mu u zagrljaju.*)

VRAG: Joe! JOE!

JOE *prenuto iz sna*: Skini se! Skini se! O, to si ti.

VRAG: Da, ja sam, a što si mislio?

JOE *kroz smijeh*: Mislio sam da je ona drolja...

VRAG: Marie?

JOE: Da. Dobra je.

VRAG: Da, je. Dobra je. Hajde, idemo!

JOE: Dobro. Samo malo. *(Priprema se na zaokret. Okrenu se, on štucne i odvoji se od Vraga.)*

JOE: Was a toughest, roughest frail...

VRAG: Molim te, budi tiho!

JOE: Ne. Minnie had a heart as big as a whale. *(Usporava i zaspi na šanku.)*

VRAG: Joe? JOE!

JOE *prenuto iz sna*: Jesmo stigli?

VRAG: Jesmo.

JOE: Joj, hvala ti, hvala ti! *(Skoči mu na rame i krene ga ljubiti.)*

VRAG: Pusti me!

JOE: Kad se sad lijepo bacim na svoj krevetić! *(Naglo krene iza paravana.)*

VRAG: Polako! *(Joe tresne iza paravana.)*

VRAG *iza paravana*: Laku noć!

JOE *iza paravana*: Hm...

VRAG: Mrcina.

Scena 4.

(Čuje se kucanje na vratima.)

VRAG: Tko je sad u tri ujutro?

VITO *iza paravana*: Oprostite, vidio sam svjetlo vani.

VRAG *iza paravana*: Sve je u redu. Uđite! Mi ionako poslužujemo kasne goste.

(Obojica uđu. Vito stane kako bi došao do daha.)

VRAG: Što ste stali? Izvolite. (*Obojica krenu prema šanku.*) Možete li, molim Vas, malo brže?
Što ćete popiti? (*Vito ne reagira.*) Što ćete popiti?

VITO: Viski.

VRAG: Viski? Nema više viskija.

VITO: Dobro, što imate?

VRAG: Ne znam, morat ću pogledati. (*Zaviri ispod šanka.*) Ima ostataka neke votke.

VITO: Votke?

VRAG: Uzmite ili ostavite.

VITO: Dobro.

VRAG: Kako se zovete?

VITO: Vito Scaletta.

VRAG *iznenađeno*: Vito Scaletta...

VITO: Da.

VRAG: Gospodine Scaletta, ne ćete piti ova sranja! Mislim da sam upravo našao jedan viski.
(*Izvadi bocu viskija i stavi ju na šank.*)

VITO: Arthur? MacArthur?

VRAG: Da.

VITO: Može.

VRAG: Znao sam da će Vam se svidjeti. Evo, da se malo ugrijete. Vani je prohladno. (*Natoči mu i da. Vito se zagleda u čašu.*)

VRAG: Čime se bavite?

VITO: Ničim.

VRAG: Kako molim?

VITO: Ničim.

VRAG: Dajte, recite!

VITO: Više ničim! Izašao sam iz zatvora nakon deset jebelih godina: ubojstva, silovanja, mučenja! (*Nasrne na Vraga.*) Nitko mi ne će dati posao jer sam jebeni robijaš!

VRAG: Gospodine Scaletta... (*Vito ga pusti.*)

VITO: Nitko me dugo nije nazvao gospodinom.

VRAG: Mi Vas trebamo.

VITO: Trebate konobara?

VRAG: Ne.

VITO: To sam i mislio.

VRAG: Ali kao što bi naš stari Joe rekao, uvijek trebamo svima pomoći.

VITO: Što?

VRAG: Uvijek trebamo svima pomoći.

VITO: Ne to. Koga ste spomenuli?

VRAG: Joea.

VITO: Joe Barbaro?

VRAG: Da, Joe. Čekajte, Vi znate Joea?

VITO: Da, znam ga od malena.

VRAG: Ma nemojte!

VITO: Kakve on ima veze s ovim mjestom?

VRAG: Bolje je pitanje kakve Vi možete imati veze s ovim mjestom.

VITO: Ne! To je iza mene. S tim sam završio.

VRAG: Sad više ništa ne razumijem. Ne biste li ponovno htjeli raditi s prijateljem?

VITO *kroz kiseo smijeh*: S prijateljem?

VRAG: Tako ste rekli.

VITO: Izdao me!

VRAG: Možda.

VITO: Zbog njega sam gulio u zatvoru.

VRAG: Nemate pojma koliko mu je žao.

VITO: Sumnjam.

VRAG: Što mislite kako ste izašli iz zatvora?

VITO: Ne znam. Pustili su me.

VRAG: Ne mislite da je netko platio za Vas?

VITO: Joe? (*Vrag kimne glavom.*) Zašto bih Vam vjerovao?

VRAG: Svi zaslužuju drugu priliku.

VITO: Ne. (*Krene van.*)

VRAG: Već idete? Sretno s kamatarima!

VITO: Što si rekao?

VRAG: Ne bih se čudio da Vas čekaju ovdje pred vratima (*Vito se lecne.*) Zato ste i došli ovamo, da se sakrijete?

VITO: Kako ti to znaš?

VRAG: Znam ja puno toga.

VITO: Tko si ti?

VRAG: Sjednite.

VITO: Nisi mi odgovorio.

VRAG: Sumnjam da Vam se žuri. (*Vito prihvati i sjednu za stol. Vrag skine šešir, stavi ga na stol i iz njega izvadi kartu.*)

VITO: Ti si mađioničar?

VRAG: Živjeli jednom muž i žena (*Od jedne karte učini dvije.*) i imali su sina. (*Izvadi kartu iz Vitovog džepa.*)

VITO: Što?

VRAG: Živjeli su skladno, a onda je otac počeo kockati. Upadao je u dugove. Počeo je piti. (*Ubaci očevu kartu u čašu i gurne ju prema Vitu.*)

VITO: Tko si ti?

VRAG: Jedne večeri, sin mu je proturječio i otac ga je udarao: prvo nogama, onda nekakvom letvom, a najposlije je uzeo pištolj. (*Lupi čašom po stolu.*)

VITO: Ubit ću te!

VRAG: Imate dvije opcije. Ako odete, ubit će Vas kamatari, a ako ostanete s nama, živjet ćete.

VITO: Jebeni dugovi.

VRAG: Da ili ne?

VITO: Radio bih za vas.

VRAG: Čestitam. (*Stavi mu kartu „sina“ u džep.*) Odabrali ste život.

VITO: Vidimo se. (*Izađu van.*)

VRAG *iza paravana*: Laku noć. Razgovarat ću s gospodinom Salierom. Možete doći sutra, na ovo isto mjesto u isto vrijeme. (*Vrati se na scenu.*)

VRAG: Vito Scaletta! Došao mi je kao as u rukavu. Može mi jako puno pomoći. Svima ću im pokazati što znači biti vezan mafijom: pravom mafijom, mojom mafijom. (*Digne čašu u zrak.*) Neka kabaretske igre počnu! (*Spusti čašu. Glazba - „03. Beating the Dog and Goin Places (Joe Venuti and Eddie Lang)“.* Glazba se nastavlja i cijelom slijedećom scenom, ali tiše.)

Scena 5.

(*Vrag uvede Vita i posjedne ga za stol.*)

SALIER *iza paravana*: Joe, gdje je štoperica?

JOE *iza paravana*: Ne znam šefe, dugo ju nismo koristili!

SALIER *iza paravana*: Nađi ju smjesta!

JOE *iza paravana*: Imam je!

SALIER *iza paravana*: Hajde! Brzo! Čeka nas gospodin Scaletta. (*Izađu i dođu do stola.*)

SALIER: Poštovanje gospodine Scaletta! Igrat ćemo jednu igru. Joe?

JOE: Gledate se u oči i ako ne trepneš prije Saliera, primljen si.

SALIER: Krećemo!

(Svi brzo sjednu za stol. Salier, Vito, Joe i Vrag igraju igru: tko će prvi trepnuti. Salier promatra Vita, a Joe i Vrag napeto gledaju. Joe se nakon nekog vremena unese u lice Salieru na što on reagira. Potom Joe štucne.)

SALIER: Tiho!

JOE: Šefe, što kažete? Hoće li biti primljen? Vito je moj prijatelj. Dobar je.

SALIER: Joe! Trepnuo sam! Uvijek sve moraš pokvariti! Idiote jedan!

VRAG: Gospodine Salier, prošle su tri minute.

SALIER: Tri minute? I nije trepnuo?

JOE: Ne.

SALIER: Čestitam, gospodine Scaletta! Primljeni ste! Joe! *(Joe prihvati i štucne.)* Tri minute bez treptanja. Svaka čast! *(Joe opet štucne.)* Kako si ti prošao treptanje? *(Odu iza paravana.)*

JOE *iza paravana*: Nacrtao sam si oči na kopcima.

SALIER *iza paravana*: Uvijek si znao varati! Zato sam te i primio! *(Vrag izađe i ode do Vita.)*

VRAG: Čestitam još jednom! Možete daleko dogurati. Samo nebo Vam je granica. *(Glazba - „04. It's A Sin To Tell A Lie (Instrumental - Francis Bay)“.* Vrag izvede Vita van. *Glazba se nastavlja i dijelom slijedeće scene.)*

Scena 6.

VRAG: I? Jesam li bio u pravu kada sam rekao kako se ovdje ništa ne događa? Inicijacija u mafiju obična je igra: tko će prvi trepnuti. Ne krvoprolíće, već jebeno treptanje. Ali ne brinite, u nastavku slijedi ni više ni manje nego melodrama pod nazivom: „Ljubav na prvi pogled“. Igraju: Vito Scaletta kao slučajni ljubavnik, Marie Angelo kao femme

fatale, Patrizio Salier kao muž rogonja, Joe Barbaro kao prijatelj i ja. Umalo zaboravih, glumci, naime, niti ne znaju da su glumci tako da će sve ovo biti vrlo autentično iskustvo. No to će biti naša mala tajna. Uživajte!

(Vrag ode iza paravana. Glazba stane. Marie pjevuši iza paravana. Ulazi Vito.)

VITO: Joe? *(Zastane.)* Kako lijep glas... *(Prati odakle dolazi zvuk i dođe do garderobe Marie Angelo. Marie vrisne.)*

VITO: Oprostite!

MARIE: Sramite se!

VITO: Nisam htio...

MARIE: Tko ste Vi?

VITO: ...upasti.

MARIE: Čujete li me?

(Vito se paralizira. Krene djelić njegove mašte. Glazba - „05. It's A Sin To Tell A Lie (Patti Page)“. Tijelo mu krene lebdjeti i okretati se u zraku. U jednom trenutku, čuje glas Marie u stvarnosti. Glazba stane.)

MARIE: Što Vam je? Što ste stali? Tko ste Vi?

VITO: Ja sam Vito Scaletta.

MARIE: Marie, drago mi je.

VITO: Oprostite...

MARIE: Ma, u redu je. *(Glupo se smijulje.)*

VITO: Ja...

MARIE: Da?

VITO: Tražio sam Joea.

MARIE *razočarano*: Nije ovdje. Izašao je.

VITO: Aha... *(Krene.)*

MARIE: Vito!

VITO: Da?

MARIE: Doći ćete večeras...

VITO: Da.

MARIE: Na moj nastup, blesane!

VITO: Naravno. (*Krene, ali se vrati.*) Marie! Preljepi ste.

MARIE: Hvala.

VITO: Vidimo se.

MARIE: Da.

VITO: Večeras...

MARIE: Da.

(*Poljube se i ode svatko sa svoje strane. Vrag izađe kroz sredinu.*)

VRAG: Vidite Vi ovoga nitkova kako zavodi tuđu ženu. Hoćemo li mu reći? Gospodine Salier, ne ćete vjerovati što sam vidio! (*Ode iza paravana.*) Muškarac je izašao iz garderobe Marie Angelo!

Scena 7.

(*Glazba - „06. Walk with the Devil (Luca Sestak)“. Salier izađe bez riječi i ode u garderobu Marie Angelo.*)

MARIE *iza paravana*: Što ti je?

SALIER *iza paravana*: Ti si moja! Samo moja!

MARIE *iza paravana*: Smiri se.

SALIER *iza paravana*: Kurvetino! Zapamtit ćeš kad si se povlačila s nekim!

MARIE *iza paravana*: O čemu ti govoriš?

SALIER *iza paravana*: Priuštio sam ti pristojan život, a ovako mi vraćaš! (*Tuče ju.*)

MARIE *iza paravana*: Boli me!

SALIER *iza paravana*: I mene boli, a tebe će još i više!

MARIE *iza paravana*: Prestani, molim te!

SALIER *iza paravana*: Nema više milosti! Nema više sažaljenja!

MARIE *iza paravana*: Nikada ga nisi ni imao!

SALIER *iza paravana*: Začepi!

MARIE *iza paravana*: Ti si čudovište!

SALIER *iza paravana*: A ti si svetica?

MARIE *iza paravana*: Ja...

SALIER *iza paravana*: Slijedeći puta ću te ubiti! Je li jasno? JE LI JASNO?!?

(Glazba stane. Marie izleti na pod ispred paravana. Ustaje se, tetura i dolazi do šanka.)

VRAG *iza nje*: Marie. *(Ne želi se odazvati.)* Marie?

MARIE: Da? Što je?

VRAG: Jesi li dobro? *(Marie uzdahne. Vrag pogleda njezino perje.)* Je li to krv?

MARIE: Odjebi!

VRAG: Marie...

MARIE: Rekao si da ćeš mi pomoći.

VRAG: Ovdje sam.

MARIE: Nisam htjela ovakav život. *(Zastane.)* Zaljubila sam se.

VRAG: To je lijepo.

MARIE: Ubit će me. Pomozi mi, molim te! Želim otići s Vitom!

VRAG: Samo naprijed.

MARIE: Da ga barem mogu ubiti.

VRAG: Molim?

MARIE: Salier! Ne mogu tek tako otići.

VRAG: Smrt je nagrada za takvoga čovjeka.

MARIE: Mora postojati nešto drugo.

VRAG: Nešto što voli više od ičega?

MARIE: On voli samo sebe i svoj prokleti novac. (*Glazba - „07. Why Don't You Do Right (Karaoke - Karen Souza)“.*) To je to.

VRAG: Što?

MARIE: Ti si genije.

VRAG: Ne znam o čemu govoriš.

MARIE: Uzet ću mu novac. Sve ću mu uzeti. Da!

(Krenu pjevati duet (Marie prvu strofu, a Vrag drugu). U instrumentalnim dijelovima razgovaraju.)

MARIE: Gdje se nalazi sef?

VRAG: Ne bih ti smio reći.

MARIE: Duguješ mi!

VRAG: U njegovoj sobi. Ispod radnog stola ima nekoliko labavih dasaka. Tamo ćeš ga naći.

MARIE: Nikada nije znao skrivati stvari. Šifra?

VRAG: Još i to?

MARIE: Hajde!

VRAG: 24601.

MARIE: Moj sretan broj!

VRAG: Broj novca!

MARIE: Počinje novi život!

VRAG: Novi početak!

(Odu iza. Glazba - „08. Jumpin' Jack (Big Bad Voodoo Daddy)“. Vrag izađe, a u rukama nosi perje Marie Angelo kojeg potom stavi u džep. *Glazba stane.)*

Scena 8.

VRAG: Gospodine Salier. Probudite se. Gospodine! *(Ode po Saliera.)*

SALIER *iza paravana*: Što je? Kasno je. *(Izađu.)*

VRAG: Nosim loše vijesti.

SALIER: Kakve sad vijesti?

VRAG: Pokradeni ste.

SALIER: Što sam?

VRAG: Pokradeni ste. *(Salier se smije.)*

SALIER: Tko bi mogao učiniti takvo što?

VRAG: Marie.

SALIER: Marie? Ona je potpuno nesposobna. *(Vrag stavi perje na stol.)* Gdje si to našao?

VRAG: Ispred vašeg obijenog sefa.

SALIER: Nemoguće. Ovoga puta je mrtva! Imam zadatak za Vita. Reci mu neka je se riješi, kako god zna.

VRAG: Kako želite.

SALIER: Vito Scaletta, sad ćemo vidjeti kakav si.

(Odu. Glazba - „09. Sentimental Journey (Instrumental - Hal McIntyre)“. Glazba se nastavlja i u idućoj sceni, ali tiše. *Vrag stavlja pištolj na stol i odlazi po Vita koji izlazi van.)*

Scena 9.

JOE *iza paravana*: Vito! (*Ne odaziva se.*) Vito! Dođi! (*Vito ode do njega.*) Čuo sam da si dobio zadatak!

VITO *iza paravana*: Da, jesam.

(*Izađu van i odu do šanka.*)

JOE: Koga moraš mrknut? Reci mi. Reci mi. Koga moraš mrknut?

VITO: Nije tako jednostavno.

JOE: A daj, reci mi, reci mi, molim te!

VITO: Marie! (*Joe vidi perje na stolu i lecne se.*)

VITO: Dobro si čuo.

JOE: Šteta, bila je dobra. No dobro. Učini to.

VITO: Što?

JOE: Pa da. Mrkni ju!

VITO: Ne mogu. Zaljubio sam se.

JOE: Pazi što radiš. Salier će te ubiti.

VITO: Imaš neki bolji savjet? (*Joe mu pokaže na stol. Vito prihvati i odu do stola.*)

JOE: Uzmi pištolj, riješi to. Bit će žena.

VITO: Ali ne kao Marie.

JOE: Zaboravi osjećaje. Ovdje toga nema. (*Vito ode do šanka, a Joe za njim.*) Vito! Stani!

VITO: Trebao sam otići.

JOE: Ubili bi te. Znaš gdje je?

VITO: Znam. Čeka me.

JOE: Možeš ti to.

VITO: Mogu.

JOE: Ali prvo, treba nešto popiti! (*Štucne i padne pod šank. Vito za njim.*) Vidi koliko ovdje ima viskija!

VITO: Joe!

JOE: Ovo je raj!

(*Glazba - „10. It's A Sin To Tell A Lie (Somethin' Smith & The Redheads)“.* Vito se diže i ode po pištolj (*Vrag njegovom rukom uzme pištolj*), a zatim između dva paravana. Glazba stane.)

Scena 10.

(*Vito je kod Marie.*)

VITO: Marie!

MARIE: Vito! Čekala sam te.

VITO: Ne idemo nikud.

MARIE: Sve je spremno. Avion uskoro polijeće.

VITO: Ne idemo nikud!

MARIE: Što se događa? Vito, blijed si... (*Vito podigne pištolj.*) Što? Vito?

VITO: Oprosti, moram. Salier me šalje. Sve znaš.

MARIE: Spusti taj pištolj i idemo što dalje odavde.

VITO: Ubit će nas oboje.

MARIE: Ne će nas pronaći.

VITO: Oprosti. Volim te. (*Pripremi se da će pucati.*)

MARIE: Vito, trudna sam!

VITO: Što?

MARIE: Tvoje je.

VITO: Što ako je njegovo?

MARIE: Ne vjeruješ mi?

VITO: Idi i ne vraćaj se!

MARIE: Što je s nama?

VITO: Idi dok se nisam predomislio!

MARIE: Ali Vito...

VITO: Spasio sam ti život! Idi!

MARIE: A ti?

VITO: Snaći ću se. (*Ode.*)

Scena 11.

(Glazba - „11. It's A Sin To Tell A Lie (Instrumental - Francis Bay) MODIFIED“.)

VRAG: I tako je okorjeli kriminalac postao čovjekom mekog srca, a sve to zbog ljubavi na prvi pogled. Moćna stvar. Ljubav. No, nemojte misliti kako je naša melodrama završila. Naime, tek je počela: 2. čin. (*Glazba stane.*) Gospodine Scaletta, znajte da je ova naša obitelj tajna (u vražju mater tajna). Upravo ulazite u društvo odabranih (ako odabran znači biti Joeov prijatelj, onda da). U društvo koje ne postoji ostatku svijeta (dobro, vi ste djelić toga svijeta). Naša obitelj Vam od sada znači više od vlastite (vlastitu više ni nema osim dugova), ili Boga (što sam zapravo ja, ne ćemo lagati, je li tako Bože?) ili Vaše zemlje (koga još briga za zemlju). Pristupite.

(Glazba - „12. I Put A Spell On You (Nina Simone)“. Inicijacija u Vražju mafiju. Ritualna predaja novog tijela Vitu. Nakon toga, glazba stane.)

VRAG: Ponavljajte za mnom. Ako odam tajnu našeg načina života...

VITO: Ako odam tajnu naše načina života...

VRAG: ...neka moja duša gori u paklu.

VITO: ...neka moja duša... (*Pogleda Vraga.*)

VRAG: Gori u paklu.

VITO: Gori u paklu. (*Vrag mu stavi svoj šešir.*)

VRAG: Amico nostra, Vito Scaletta!

(*Glazba - „13. I Don't Want To Set The World On Fire (The Ink Spots)“ . U plesu odlaze iza.*)

Scena 12.

(*Vrag odlazi do Marie Angelo.*)

VRAG *iza paravana*: Marie! Nosim lošu vijest.

MARIE *iza paravana* : Što je bilo?

VRAG *iza paravana* : Vito je mrtav. Salier je sve saznao. Ubio ga je kao psa.

MARIE *iza paravana*: Lažeš!

VRAG *iza paravana*: Pokušao sam što sam mogao, ali nisam uspio.

MARIE *iza paravana* : Platit će mi, za sve! Pođi sa mnom! Imam plan. Slušaj! (*Odu iza.*)

VRAG *iza paravana*: Sigurna si da to želiš?

MARIE *iza paravana*: Više od ičega!

VRAG *iza paravana* : Savez sa mnom moraš platiti krvlju.

MARIE *iza paravana* : Upravo onako kako i želim!

VRAG *iza paravana* : U redu.

Scena 13.

(*Glazba - „14. Danse Macabre (Ray Ventura Jazz Orchester)“ . Vrag dovede Joea i Vita koji liči na Saliera, ritualno se presvuče pred publikom u suknju i štikle te ode iza.*)

VRAG: Dragi moji, imam iznenađenje samo za vas! Zaslužili ste i vi malo zabave. Uživajte!

(Glazba - „15. Mean (Persephone)“. Izlazi Marie Angelo prekrivenog lica crnom tkaninom. U jednom trenutku uzme pištolj, sruši ih sa stolica i ubije. Glazba stane.)

MARIE: Vito šalje svoje pozdrave! To ti je za Vita! I za naše dijete! *(Dode bliže.)* Vito!?!
Kako? Zašto si mi lagao? Gdje si?

VRAG: Ovdje sam.

MARIE: Što?

VRAG: Ne prepoznaješ me? Savez sa mnom moraš platiti krvlju.

(Marie se ubije pištoljem. Glazba - „16. It's a Sin to Tell a Lie (Pat Boone)“. Lagano padne na pod. Vrag ju uzme i položi na šank, a zatim obuće hlače i obuče cipele. Uzme šešir s Vita i prebroji mrtve.)

VRAG: Gospodin Salier. *(Glazba stane.)*

Scena 14.

VRAG iza paravana: Gospodine Salier, ne ćete vjerovati što se dogodilo!

SALIER iza paravana; šokirano: Što?!

(Salier izađe zajedno s Vragom na kojega se ni ne obazire. Vidi što se dogodilo i uzdahne. Krene govoriti pogledom uprtim u pod.)

SALIER: Meine damen und herren, ladies and gentlemen, dame i gospodo; willkommen, welcome, dobrodošli u Salierov Cabaret! *(Uzdahne.)* Kabaret. *(Odmahne rukom uz gotovo nečujni komentar i pogleda u smjeru trupla Marie Angelo.)* Marie. Ang... *(Pogleda „u nebo“)* Angelo. Glupa drolja. *(Ponovno pogleda Marie i krene prema njezinom tijelu.)* Marie, moja Marie! *(Zagrli ju i kada se odigne bolje promotri Vita i shvati da su im zamijenjena tijela.)* Što ja radim u Vitovom tijelu, a on u mom? *(Vrag se nasmije.)* Ti? Kako?! Kako se ovo dogodilo?! Tko si ti zapravo?

VRAG: Znae vi jako dobro.

(Salier uzmakne, uhvati ga srce i padne na stol.)

SALIER: Ja... Ja... Ja...

VRAG: Uvijek samo ja, ja i opet ja.

SALIER: Publika je ovdje. Svi su ovdje?

VRAG: Nikada nisu ni otišli.

VRAG: Znači, sve je ovo bila predstava?

VRAG: A Vi ste bili samo lutka u mojim rukama.

SALIER *riječ po riječ*: Volim tvoj humor.

(Umre. Glazba - „17. It's a Sin to Tell a Lie (Instrumental - Harry Völker)“. Vrag lagano izvlači ruku iz njega i udaljava se.)

VRAG: Život je samo lutajuća sjena; bijedan glumac
što se šepiri i uzrujava na pozornici svoj sat,
a zatim se o njemu više ne čuje; to je bajka
koju kazuje mahnitac, puna vike i pomame,
a ne znači ništa.⁸

Shakespeare. Obožavam ga.

Meine damen und herren, ladies and gentlemen, dame i gospodo; willkommen,
welcome, dobrodošli u Vražji kabaret!

(Ode iza paravana. Glazba - „18. Minor swing (Django Reinhardt)“. Poklon.)

Slika 3. Snimka predstave *Salierov Cabaret*⁹

⁸ W. Shakespeare, *Macbeth*, Matica hrvatska, Zagreb, 2011., str. 112-113

⁹ Salierov Cabaret - https://www.youtube.com/watch?v=2Am_HAv_4ec (dan posjeta: 15.8.2019.)

2.4.1. Dodatak: Stand-up nastup Vraga i Saliera

Stand-up nastup Vraga i Saliera scena je koja je jedno vrijeme bila sastavni dio predstave, ali kada sam izradio cjelinu, vidio sam kako je ova scena višak u smislu odugovlačenja radnje bez neke neophodne dramaturške potrebe jer se u samoj sceni ne dogodi ništa od velikog značaja. Svrha scene bila je dodatno istraživanje odnosa Vraga i Saliera preko humorističnog nastupa pred publikom u kojem Vrag prkosi Salieru kako bi pred oči javnosti izašlo njegovo pravo lice. Kasnije sam shvatio kako je taj svojevrsni kabaret u kabaretu bolje naznačen i sproveden ostalim scenama gdje cjelokupni drugi dio predstave (*Ljubav na prvi pogled*), kako se i može iščitati iz same dramaturgije, igra upravo tu ulogu postupno dovodeći do vrhunca predstave i razrješenja cjelokupne situacije. U nastavku možete vidjeti tekst scene Stand-up nastupa Vraga i Saliera u njegovom nepromijenjenom obliku. Izvorno, scena je išla nakon prvog susreta Vraga i Vita Scalette kada ga je Vrag nagovorio na pristupanje mafiji.

Stand-up nastup Vraga i Saliera

SALIER: Meine damen und herren...

VRAG: ...ladies and gentlemen...

SALIER: ...dame i gospodo...

VRAG: došli smo do kraja i ove večeri...

SALIER: Salierovog Cabareta!

VRAG: Dobro, moramo li baš svaki puta naglasiti Salierov Cabaret?

SALIER: Molim?

VRAG: Da, Vi ste Salier i znamo da je ovo Salierov Cabaret.

SALIER: O čemu ti?

VRAG: Moramo li ljudima nabijati na nos... (*Salier mu se unese u lice.*) Nema veze.

SALIER: Bio je ovo Salierov Cabaret!

VRAG: Prije nego što završimo, idemo se malo dotaknuti škakljivih tema.

SALIER: Škakljivih tema? Nisu li one sutra?

VRAG: Oduvijek me zanimalo, kao i Vas ovdje pretpostavljam, koji je glavni uzrok razvoda?

SALIER: To je barem jednostavno. Brak!

VRAG: Zanimljivo, ali tko je skrivio razvod?

SALIER: Kako tko? Pa žene.

VRAG: Vidim kako se samo muški dio publike slaže s Vama.

SALIER: Jer su ostalo žene.

VRAG: Zašto se one toliko protive braku?

SALIER: Jer su žene! Samo trenutak. (*Okrenu se.*) Što je s tobom? Što to izvodiš? (*Vrag ih okrene nazad.*)

VRAG: Zašto se žene toliko protive braku?

SALIER *uzdahne*: Jer zbog 100 grama kobasice ne vrijedi uzimati cijelu svinju. Zadovoljan?

VRAG: A što kada je ta svinja milijarder?

SALIER: Ubrzo će postati milijunaš.

VRAG: Takav se brak ne isplati.

SALIER: Isplati se: ženama. (*Okrenu se.*) Odjavi program. (*Vrag ih okrene nazad.*)

VRAG *kroz smijeh*: Koja je razlika između plaće i menstruacije?

SALIER: Plaću dobiva muž, a žena ima izliku da ne radi.

VRAG *kroz kiseo smijeh*: Netočno. Nema razlike. Dobiješ ju jednom mjesečno, traje četiri, pet dana i poslije se možeš...

SALIER: ...jebat. Kao i uvijek. Žene...

VRAG: Dame i gospodo, bio je ovo samo za Vas: Salierov Cabaret!

SALIER: Dođite nam i sutra! (*Odu iza okrenuti leđima publici.*)

SALIER: Ti nisi normalan. Tebi je to smiješno?

VRAG: Uskoro će doći Vito Scaletta kao što sam Vam i rekao.

SALIER: Dobro, pripremi ga. Znaš proceduru. Moramo biti oprezni.

VRAG: U redu.

SALIER: Zapamti: ja određujem program, ne ti!

VRAG: Ne će se ponoviti.

SALIER: Imaš muda, za razliku od ostalih, zato mi se i sviđaš.

(Odu iza paravana.)

Slika 4. Patrizio Salier i Vrag¹⁰

¹⁰ Fotografirao: Kristijan Cimer

2.4.2. Glazba u svojstvu dramaturgije

Jedan od važnih elemenata predstave koji se većinom radi zasebno od rada na cjelini te se tako na neki način podcjenjuje naknadnim dodavanjem istoj kada je već sve gotovo jest upravo glazba. Smatram kako je glazba ključan dio predstave jer osim što može zadati atmosferu u kojoj glumci mogu započeti svoj rad, može i pojačati dramske situacije zvukom šireći prostorna ograničenja kazališta. Zbog svega toga, nužno je dramaturški promisliti glazbu kako ista ne bila tek završni sloj koji nažalost može odskakati od cjeline već da svojom specifičnošću zvukovnog medija bude neodvojivi dio zaokružene cjeline.

00. <i>Minor Swing</i> (Django Reinhardt)
01. <i>Belleville</i> (Django Reinhardt)
02. <i>Minnie the Moocher</i> (Karaoke - Big Bad Voodoo Daddy)
03. <i>Beating the Dog and Goin Places</i> (Joe Venuti and Eddie Lang)
04. <i>It's A Sin To Tell A Lie</i> (Instrumental - Francis Bay)
05. <i>It's A Sin To Tell A Lie</i> (Pattie Page)
06. <i>Walk with the Devil</i> (Luca Sestak)
07. <i>Why Don't You do Right</i> (Karaoke - Karen Souza)
08. <i>Jumping Jack</i> (Big Bad Voodoo Daddy)
09. <i>Sentimental Journey</i> (Instrumental - Hal McIntyre)
10. <i>It's A Sin To Tell A Lie</i> (Somethin'Smith & The Redheads)
11. <i>It's A Sin To Tell A Lie</i> (Instrumental - Francis Bay) MODIFIED
12. <i>I Put A Spell On You</i> (Nina Simone)
13. <i>I Don't Want To Set The World On Fire</i> (The Ink Spots)
14. <i>Danse Macabre</i> (Ray Ventura Jazz Orchester)
15. <i>Mean</i> (Persephone)
16. <i>It's A Sin To Tell A Lie</i> (Pat Boone)
17. <i>It's A Sin To Tell A Lie</i> (Instrumental - Harry Völker)
18. <i>Minor Swing</i> (Django Reinhardt)

Tablica 1. Popis glazbe s navedenim izvođačima u predstavi *Salierov Cabaret*¹¹

¹¹ Izradio: Gabrijel Perić

U tablici 1. na prethodnoj stranici možete vidjeti svu glazbu koju sam koristio za oblikovanje predstave. Potrebno je naznačiti kako je sva glazba u tablici navedena identično navodima u samoj dramaturgiji. Oznaku 00. za skladbu *Minor Swing* koristio sam iz razloga što ista svira tijekom ulaska publike dajući tako iluziju života prije početka same predstave. Postoji i skladba koju sam koristio kao lajtmotiv, a to je *It's A Sin To Tell A Lie*. Ova je skladba raspoređena cijelim drugim dijelom predstave (*Ljubav na prvi pogled*) gdje raznim inačicama oslikava poigravanje Vraga odnosom Vita Scalette i Marie Angelo. Jedna od tih inačica u sebi ima i podnaslov MODIFIED (u prijevodu s engleskog: promijenjen) što označava promjenu atmosfere iste skladbe mijenjanjem tonaliteta i tempa pojačavajući postupno razotkrivanje pravog Vražjeg lica i plana kojeg ima s cjelokupnim osobljem kabareta. Spojene skladbe *Beating the Dog* i *Goin Places* imaju karakter *slapsticka*¹² koji savršeno odgovara sceni treptanja nadopunjujući apsurdnost takvog načina inicijacije u mafiju. *Sentimental Journey* pak oslikava Vitovo unutarnje raspoloženje ispunjeno melankolijom, sjetom i bezizlaznošću iz situacije u kojoj se našao kada mu Salier naredi da ubije Marie u koju se zaljubio. Skladba *Belleville* pojavljuje se više kao citat videoigre *Mafia: The City of Lost Heaven* (2002.) čija je međusobna povezanost s likovima neraskidiva za sve znalce navedene videoigre te se ista našla kao inspiracija i svojevrsni *hommage* kojom zaista počinje predstava onoga trenutka kada publika sjedne. *Danse Macabre* u jazz izdanju savršeno jasno najavljuje buduće događaje u samom vrhuncu predstave kada sva radnja krene u nagli *crescendo* završavajući ubojstvima (Vito Scaletta, Joe Barbaro), samoubojstvom (Marie Angelo) i prirodnom smrću (Patrizio Salier) svih ljudskih likova cjelokupne predstave.

Sva je glazba pomno odabrana i više puna mijenjana kako bi što vjernije pratila i obogaćivala izvedbeno umijeće scenske igre. Kriterij odabira iste bio je pripadnost glazbenim žanrovima konkretnog povijesnog razdoblja kojim sam se bavio, a to su pedesete godine prošloga stoljeća. Glazba u svojstvu dramaturgije važna je stavka rada na predstavi, a ovisno o tome koliko joj posvetimo vremena ista će nam ili zaokružiti predstavu ili nam ju osvetnički spustiti u domenu neukusa, a uistinu je zanimljivo zamijetiti kako objašnjavanje i produbljivanje razloga odabira pojedinih skladbi i izvan onog redoslijeda pojavljivanja u predstavi ne može poremetiti njezin asocijativan element koji se vezuje uz svaku pojedinu scenu kojoj određena skladba pripada. To je jedan od glavnih dokaza da je promišljena glazba, dramaturgija u malom.

¹² *Slapstick* se ovdje referira na stil humora tjelesnih i znakovnih rješenja korištenog u nijemim filmovima primjerice onima u kojima je igrao glumac Charlie Chaplin.

2.5. Lutke i kostimi

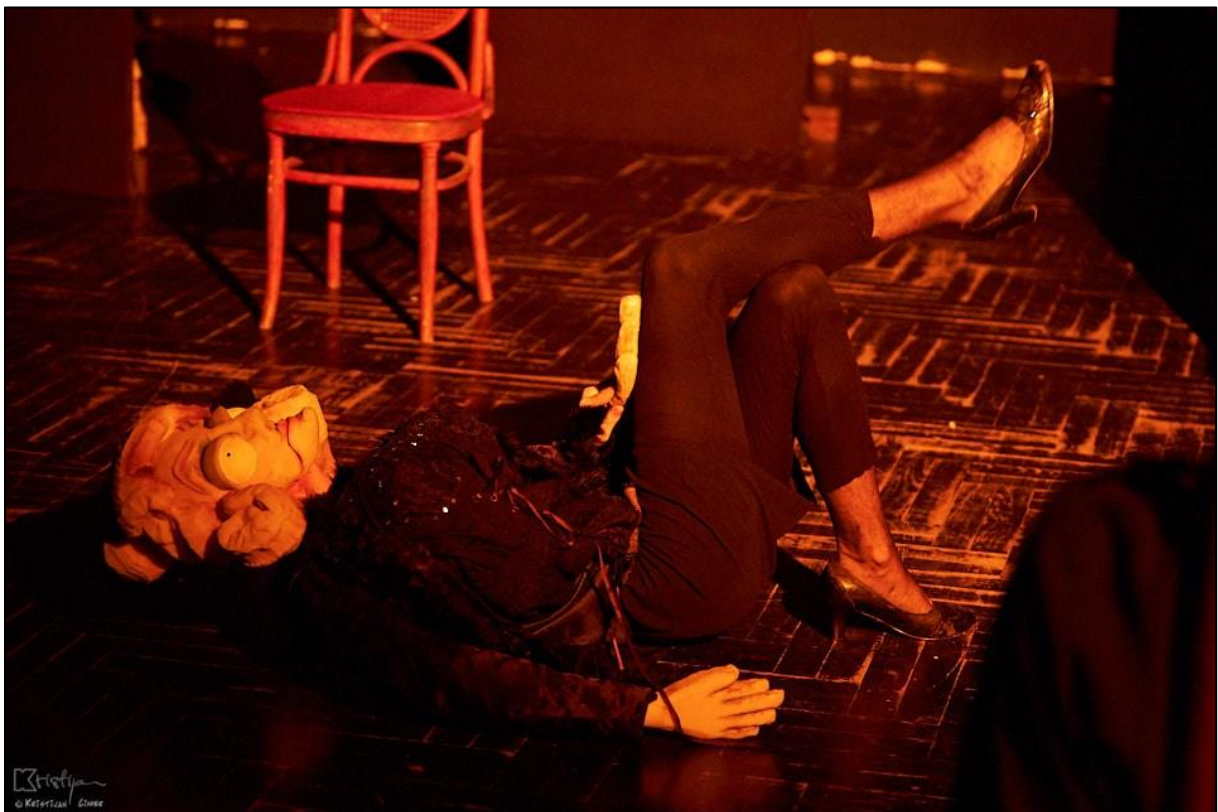
Kako bih napisanu dramaturgiju i izrađeni koncept mogao sprovesti u djelo, bile su mi potrebne lutke. Jer sam nisam bio u mogućnosti izraditi lutke koje bi odgovarale mojim htjenjima i željama zbog kompleksnosti izrade i potrebnog umijeća likovnog oblikovanja istih, obratio sam se kolegici Tončici Knez koja je velik dio moje mašte pretočila u stvarnost. Ovim joj putem zahvaljujem na predanom radu i iscrpnoj analizi likova koje smo zajedno nadograđivali: ja dramaturški, animacijski i glumački, a ona skicama, modeliranjem i kombiniranjem stečenog znanja o lutkarskoj tehnologiji.

Dobivene lutke u potpunosti su opravdale moja očekivanja dajući mi dodatni poticaj da stvorim što bolji, uvjerljiviji i glumački bogatiji svijet *Salierovog Cabareta*. Izrađene su četiri lutke (Salier, Joe, Vito i Marie), a svaka od njih sastoji se od dva dijela: glave i tijela. Glava je središnji dio animacijskog fokusa ponajviše zbog osnovne funkcije koju ista ima, a to je govor. Mimičke lutke (zijevalice) svojom izradbom omogućuju izgovaranje povelike količine teksta, a isti se oživljava otvaranjem usta lutke na svaki pojedini slog riječi u rečenici odnosno misli. Samo lice lutke je statično, ali poigravanjem tempom i ritmom pokreta te glasom, u očima gledatelja ono dobiva lepezu različitih ekspresija, stanja i doživljaja. Drugi dio lutke već je spomenuto tijelo. Ono umjesto vrata ima rupu prikladnu za provlačenje ruke na čiji se dlan stavlja glava u točno određenoj poziciji: palac ide u donju čeljust, a ostala četiri prsta u gornju čeljust koja je u pravilu statična. Gledajući govorni aspekt animacije, na već spomenute slogove pomiče se donji dio čeljusti lutke. Kako bi cjelokupna lutka djelovala živo i odvojeno od animatora koji je u funkciji zasebnog glumca, potrebno je kretati se njome impulsima iz njezinog tijela odvojenim tempom i ritmom od vlastitog kretanja. Ista je stvar i s dahom koji je osnovno razlikovno obilježje živoga od neživoga što znači da lutka mora disati kako bi scenski postojala kao živo biće. Animacija dvije lutke uz glumačko prisustvo animatora uvelike je teže, ali pokazuje vještinu brzog prebacivanja impulsa među ulogama bilo riječ o dijalogu ili akciji. Sve su ovo bitne stavke odnosa glumac-lutka kojeg je prijeko potrebno u potpunosti izučiti kako bi cjelina osmišljenog koncepta bila vjerodostojna.

Kostimi lutaka odišu minimalizmom jer je vizualno gledajući bitno samo naznačiti karaktere koji će se predstavom otkrivati. Patrizio Salier ima crnu košulju, prsluk i crvenu leptir mašnu koja je ovdje kao zgodan element elegancije MC-a ujedno pristajući uz njegovu pođmaklu dob. Joe Barbaro ima sivi kaputić i običnu bijelu majicu s crnim prugama koje dodatno ističu njegov poveći trbuh. Vito Scaletta ima isključivo radničku košulju koja pristaje

robijaškom mentalitetu. Marie Angelo se pak razlikuje od ostalih ne samo zato što je jedina ženska uloga ili zato što ima karakterističnu odjeću inspiriranu kabaretskim pjevačicama (crno perje, svjetlucavi crni grudnjak sa šljokicama, crni ogrtač) već i zato što sam joj „posudio“ svoje noge koje mogu izraziti ženstvenost u pjevačkim točkama. Zbog ove zadnje opaske, ona je jedina uloga kojoj su noge bitne za cjelovitost lika te ih zbog toga i igram. Bio sam prisiljen naučiti hodati i kretati se u štiklama kako uz tijelo lutke moje noge ne bi izgledale strano već kako bi iste činile homogenu cjelinu. U svemu tome, kostim Marie Angelo (uz sve spomenuto na tijelu lutke) činile su i štikle, crne čarape i crnja suknjica.

Osvrćući se na vlastiti kostim, odlučio sam se za običnu kazališnu crnu tehniku (crna majica i crne hlače) i crni šešir koji ima ulogu specifičnog detalja sasvim dovoljno odskačući od neutralnog. Na taj sam način imao otvoren prostor za glumačke kreacije bez upadljivog kostima koji bi nepotrebno odvlačio pažnju.

Slika 5. Marie Angelo usred nastupa¹³

¹³ Fotografirao: Kristijan Cimer

Slika 6. Joe Barbaro i Vrag¹⁴

Slika 7. Vito Scaletta i Vrag¹⁵

¹⁴ Fotografirao: Kristijan Cimer

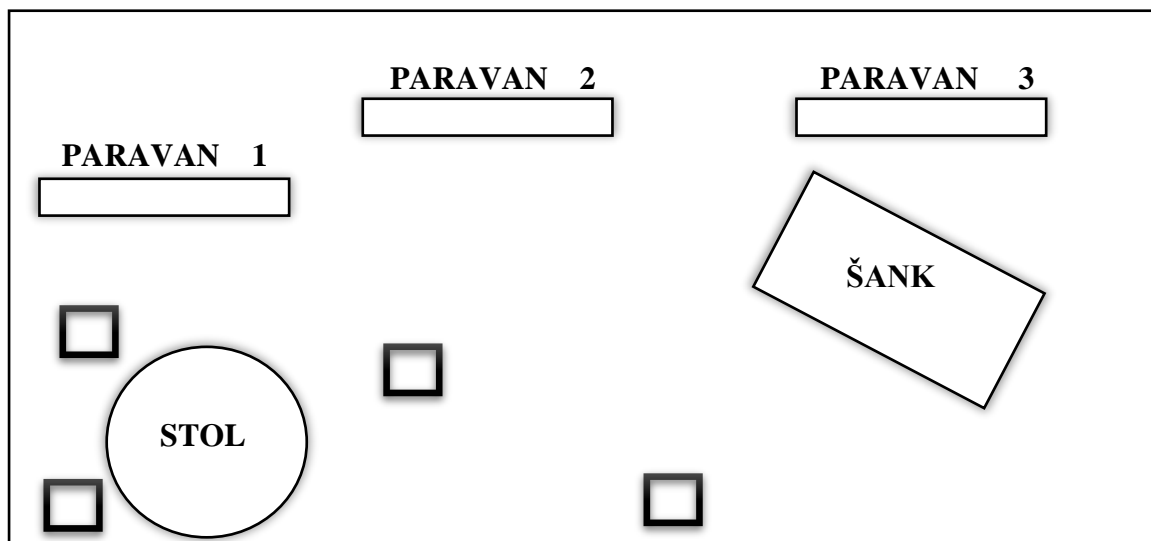
¹⁵ Fotografirao: Kristijan Cimer

2.6. Prostorna organizacija

Sada je trebalo organizirati prostor scene u smislu scenografije. Vodeći se kostimima, i u ovom aspektu odlučio sam se za minimalizam. Prostor kojega sam trebao prikazati bio je isključivo onaj kabareta, stoga nisam morao razmišljati o promjenama onoga što stavim na scenu. Promislio sam o prijeko potrebnim stvarima bez kojih se ne može stvoriti iluzija noćnoga kluba. Bio mi je potreban šank kojega sam složio od nekoliko povećih crnih drvenih kocaka, stol i nekoliko stolica. Misleći o praktičnosti i prenosivosti, koristio sam omanji plastični stol za kampiranje kojega sam prekrio dugačkim crvenim stolnjakom kako bi vizualno mogao odgovarati takvoj vrsti lokala. Stolice su također bile crvene boje pa su tako zajedno s ostalim elementima činile dualni kolorit cjelokupnog likovnog identiteta predstave: crveno i crno.

Za samu izmjenu lutaka i veću mogućnost prostornog širenja scenske igre, koristio sam tri crna paravana koja sam postavio u dubinu scene u jednakim razmacima tvoreći tako više različitih prostorija u koje likovi mogu odlaziti tijekom predstave. Šank i stol sa stolicama postavio sam u dijagonalu kako prostor ne bio plošan već kako bi isti dobio na dubini.

Prateći napisani tekst, mogao sam popisati potrebna scenska pomagala, a ista su se sastojala od: dvije boce alkoholnih pića, jedne čaše, dva pištolja i dvije karte u šeširu. Minimalizam je i ovdje, osim onog praktičnog, primijenjen i iz jednog drugog važnog razloga, a to je stavljanje naglaska na vještinu glumačke igre.

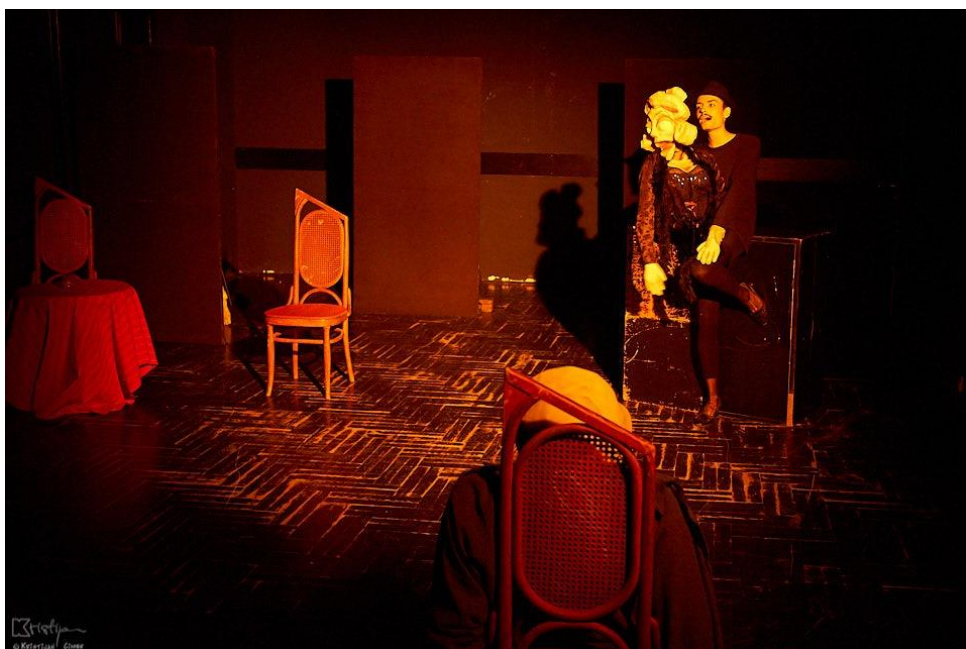
Slika 8. Tlocrt scenografskih elemenata početka predstave¹⁶

¹⁶ Izradio: Gabrijel Perić (□ - označava stolicu)

Što se osvjetljenja i rasvjete tiče, istu je radila doc. art. Tamara Kučinović koja je tom dijelu posla pristupila naslanjajući se na postavljene atmosferske zadanoosti ostatka predstave. Postoje dvije vrste svjetla: ono bazno koje ističe ključne prostorne točke (šank, stol i sredina scene) te ono crveno LED koje upotpunjuje nastup Marie Angelo i trenutak Vitovog zaljubljanja kada mu se cijeli svijet okrene naglavačke.

Slika 9. Primjer baznog svjetla¹⁷

Slika 10. Primjer crvenog LED svjetla¹⁸

¹⁷ Fotografirao: Kristijan Cimer

¹⁸ Fotografirao: Kristijan Cimer

2.7. Glas - prva razlikovna jedinica uloga

„Artikulacijski procesi su najdragocjeniji dio glumčeva autonomnoga materijala.“¹⁹

Prije nego li krenemo putem izvedbenosti cjeline i konkretnih scena, treba se osvrnuti na glas. Svaka uloga zahtijevala je drugačiji pristup glasu kako bi se iste mogle trenutno razlikovati kada se među njima prebacuje pažnja. Uzevši u obzir kako je bilo riječ o pet uloga (Vrag, Salier, Vito, Marie i Joe), možemo shvatiti koliko je vremena trebalo posvetiti pronalaženju vjerodostojnih glasova.

„Za svaku lutku potrebno je pronaći osnovnu visinu glasa, a onda vješto varirati vrednote govornog jezika. Ne preporučuje se preveliko karikiranje u govoru koje može djelovati neestetski ili biti nerazumljivo.“²⁰

Najlakši glas bio je onaj Vraga jer sam koristio svoj bazni, svakodnevni, razgovorni ton. Problem je nastao onda kada sam isprobavao glas Patrizia Saliera jer je on prema svojim fizičkim odrednicama star što za sobom povlači određenu dodatnu zrelost u glasu koju moj glas ne posjeduje. Bio sam prisiljen isti potražiti u grlenoj zoni pri tome pazeći da si kojim slučajem ne oštetim glasnice. Nakon dugog vremena bezbrojnih pokušaja, uspio sam pronaći glas Saliera kojemu sam mogao povjerovati. Isti sam dobio podizanjem nepca i laganim propuštanjem zraka koji samo ovlaš dodiruje glasnice stvarajući potrebnu dublju i oštriju vibraciju glasa. Kada sam ga pokazao mentoricama, bile su zabrinute kako ću ostati bez glasa ne znajući i ne vjerujući da sam istražio, pronašao i zapamtio način kako da se isto i ne dogodi.

Glas Joea Barbaroa nije bio kompleksan u tolikoj mjeri jer sam istog pronašao spuštajući svoj bazni ton što je dublje moguće i onda mu dao više zraka no što je inače potrebno kako bi se stvorio glas dajući mu svjetliju notu i čineći ga pomalo glupavim što bi mu karakterno, kako je i dramaturški raspisano, odgovaralo.

Marie Angelo je pak bila izazov na svoj način jer je bila jedina ženska uloga koju sam imao, stoga sam morao raditi na svojevrsnom feminiziranju glasa. Pokušao sam koristiti falset koji je odgovarao u pjevanim dijelovima predstave, ali oni govorni dijelovi bili su u potpunosti nerazumljivi zbog usitnjavanja glasa što je u najmanju ruku zvučalo neprirodno gotovo kao iz karikaturalnog animiranog filma. Nakon nekog vremena, odlučio sam se za kompromis jer sam

¹⁹ Branko Gavella, *Glumac i kazalište, Sterijino pozorje, Novi Sad, 1967.*, str. 134

²⁰ Vlasta Pokrivka, *Dijete i scenska lutka, Školska knjiga, Zagreb, 1978.*, str. 17

shvatio kako ne mogu postići ženski glas pokušavajući zvučati kao žena već kako bih trebao svojim glasom postići žensku kvalitetu. Razmišljajući o tome koja je osnovna kvaliteta ženskog glasa, uvidio sam kako je stvar u lepršavosti istoga. Marie je već dugo bila kabaretska pjevačica što je zasigurno uzelo svoj danak u boji njezinog glasa zbog stalne okruženosti dimom cigareta i alkohola pa sam isto uzeo u obzir. Glas Marie sam u konačnici mrvicu grleno spustio, ali ga posvijetlio i tonski digao do granice koja ne bi otišla u tonsko preskakanje po glasnicama dovodeći do pucanja istog.

Glas Vita Scalette bio je vrlo jednostavan jer sam samo zatamnio svoj bazni ton dobivši tako grub, ali ujedno moćan i stamen glas bivšeg robijaša.

Općenito gledajući, glas je prva stvar na koju obratimo pažnju kada čujemo glumca na sceni. Zatvorimo li oči tijekom predstave, možemo točno čuti trenutak kada glumac izađe iz zajedničke scenske igre ansambla tonalitetom ili intonacijom koja se razlikuje od one partnerove koji mu je „lopticom“ prebacio repliku na koju se mora energetski i glasovno nadovezati. Predstava je poput koncerta ili dobro uvježbane simfonije: svaka virtuozna dionica zaustavlja dah, ali kada se skrene u pogrešan tonalitet, čuje se svaki krivi naglasak (bilo pojedine riječi, bilo logički u cjelini misli), uzdah i nevješta dikcija. Profesor Zlatko Sviben govorio nam je kako je mjuzikl najbolji pokazatelj onoga što teatar mora biti jer se kod glumaca u mjuziklu ne smije potkrasti krivo otpjevana replika već je svaka savršeno na svome mjestu. U svakodnevnom se razgovoru ne može dogoditi da intonacijski krivo postavimo pitanje ili odgovorimo na njega jer se to odvija prirodno, ali na sceni moramo obratiti posebnu pažnju. Ako tijelo ne vjeruje situaciji koja se scenski događa, ono će to i pokazati, a glas je osnovna stavka koja u tom slučaju biva zakinuta, stoga je vrlo bitno ovladati glasom na način da mi upravljamo njime, a ne da nam isti služi kao pokazatelj kada smo izvan partnerske igre rušeći pri tome scensku istinu.

„Scenska istina je ono u što glumac iskreno vjeruje; pa čak i očita laž treba u kazalištu postati istina da bi bila umjetnost. Zato je glumcu neophodna snažno razvijena mašta, dječja naivnost i povjerljivost, glumačka osjetljivost za istinu i za vjerodostojnost u svojoj duši i u svome tijelu.“²¹

²¹ K. S. Stanislavski, Moj život u umjetnosti, CeKaDe, Zagreb, 1988., str. 168

Glas lutke utoliko je specifičniji što isti mora odgovarati vizualnim odlikama, karakteristikama i proporcijama lutke, a uz sve to mora se stvoriti iluzija zvuka koji dolazi iz same lutke, a ne iz glumca koji je ujedno i animator. Shvativši sve navedeno, možemo se složiti kako je glas prva razlikovna jedinica uloga: bilo lutkarskih, bilo dramskih.

Slika 11. Vrag, Joe Barbaro i Patrizio Salier²²

²² Fotografirao: Kristijan Cimer

2.8. Tijelo - izvedbeni instrument glumca

Osim što sudjeluje u stvaranju glasa, tijelo je izvedbeni instrument glumca i u svakom drugom mogućem smislu. O njemu je, između ostalih, govorio i Branko Gavella, a scensku manifestaciju tog stvaralačkog materijala opisao je i nazvao optičkim izgledom.

„To su kretnje nazvane radnjama (hodanje, sjedenje i reakcije naših organa na vanjske podražaje), zatim geste u užem smislu kojima promatrač može promatrati glumčevo unutarnje doživljavanje, mimičke radnje koje pomoćnim sredstvima upozoravaju gledaoce na značenje scenske radnje, dok četvrti način optičke manifestacije čini cjelokupno držanje tijela.“²³

Baveći se ulogom Vraga kao isključivo dramskom, za razliku od ostalih koje su bile lutkarske, morao sam istražiti mogućnosti pokreta koje ista omogućuje. Vrag nije čovjek, ali ovdje ima ljudsko tijelo pa se mora uklopiti među ljude. Dramaturški je zadano da početkom i dobrim dijelom predstave ne smije otkriti svoj pravi identitet i zato nisam išao u pretjeranu stilizaciju pokreta koja bi već na prvi pogled izgledala začudno. Bilo je potrebno drugim sredstvima postupno naznačivati mogućnost postojanja nečeg drugog izvan onoga što je očigledno. Tu sam se poslužio glumačkom interpretacijom uloge, a sam pokret izražavao se putem misli unutar rečenica koje sam izgovarao. Pokret je tako imao i vanjski podražaj, a to je impuls glasa koji se potom tjelesno manifestirao. Cijelo je tijelo postalo svojevrsna gesta, a izražajni opis crta lica podržavao je svaku unutarnju i vanjsku radnju. Na taj sam način dobio nešto što je u dovoljnoj mjeri začudno, a da ipak ne predstavlja nešto što ne može biti srodno čovjeku. U drugom dijelu predstave, koristio sam široke pokrete koji su moje tijelo činili većim nego što ono uistinu jest, simbolizirajući dominaciju prostorom koja je vremenom rasla.

²³ Branko Gavella, *Glumac i kazalište, Sterijino pozorje*, Novi Sad, 1967., str. 141

Slika 12. Vrag u scenskom djelovanju²⁴

Pokret je bio od velike važnosti i u ulozi Marie Angelo, premda je ona u suštini bila lutkarska. Srž njezinog lika bio je hod koji je komunicirao s publikom jednakim odnosom kao glasovna interpretacija i animacija. Postojale su dvije inačice hoda: onaj zavodnički za vrijeme nastupa te onaj psihički slomljene žene nakon susreta s nasilnički nastrojenim Salierom. Obje inačice morale su zadržati elegantnu ženstvenu kvalitetu, a opet dramski podržati unutarnji život Marie kao osobe. Hod je sam po sebi bio odraz njezinog unutarnjeg dramskog sukoba koji je varirao između ostanka u kabaretu, osvećivanja Salieru za sva pretrpljena zlodjela ili bijega s Vitom Scalettom, njezinim novim ljubavnikom.

²⁴ Fotografirao: Kristijan Cimer

Slika 13. Nastup Marie Angelo²⁵

Tijelo je bit glumčeva izvedbenog izražavanja, stoga svaki pa i najmanji pomak ima određenu dramsku težinu ovisno o postavljenoj situaciji. Isto tako, ovim je primjerima vidljivo kako i naizgled nebitna tjelesna stavka lutke ili glumca kao što je hod, može oslikati glumačku srž karaktera i poslužiti kao zrno lika odnosno osnova iz koje se daljnjim procesom razvija i dobiva punina specifičnih aspekata lika (glas, pokret, tempo i ritam reakcija, partnerski odnos, itd.). Da zaključimo: bez tijela nema ni glumca niti animatora.

²⁵ Fotografirao: Kristijan Cimer

2.9. Izvedbenost cjeline

Pravi rad na ulozi Vraga u punom je smislu počeo tek onda kada sam krenuo prostorno postavljati napisanu dramaturgiju. Uvidio sam težinu zadatka brojem uloga koje sam trebao tumačiti gotovo istodobno. Mijenjanje glasova, tempa, dinamike i načina kretanja, izvlačilo je maksimum mojih dotadašnjih scenskih mogućnosti u svakom smislu, stoga ovo poglavlje ima zadatak predstaviti i objasniti način postavljanja svake pojedine scene i problema koje sam morao brzo i efikasno riješiti.

„Glumčeva igra ostala bi posve nemoćnom u svom izrazu ako ne bi bila uvjetovana gledaočevom mogućnošću njegova shvaćanja i prihvaćanja.“²⁶

Prva scena otvorila je cjelokupnu predstavu najavom nastupa Marie Angelo. Istu sam prvotno toliko točno i precizno složio da je postala mehanička, a ne živa i otvorena u komunikaciji s publikom kako mora biti u svakom obraćanju publici. Nakon brojnih pokušaja, shvatio sam kako je bilo bitno pustiti improvizacijskim vještinama da u trenutku reagiraju na svaki podražaj od strane publike i da nit scene dovedu do dogovorenog završetka, a to je odlazak do garderobe Marie Angelo kada ona ne izađe na nastup kako je trebala. Ovdje se, dramaturški gledano, očituje promjena u svakodnevnom životu *Salierovog Cabareta* koja odlično otvara dramsku dimenziju, inače obične kabaretske večeri.

Slika 14. Vrag i Patrizio Salier u dogovaranju²⁷

²⁶ Branko Gavella, *Glumac i kazalište*, Sterijino pozorje, Novi Sad, 1967., str. 154

²⁷ Fotografirao: Kristijan Cimer

Druga scena većim se dijelom odvija iza paravana i dotiče se problematičnog odnosa Marie Angelo i Patrizia Saliera zbog čega Marie ne odluči izaći na scenu. Kako bi drama ove scene izašla na pravi način, a ne komedijski, bilo je potrebno precizirati glas Marie i smiriti promjenu kostima koja se istodobno odvijala za vrijeme dijaloga jer sam se morao pripremiti za njezin nastup u punoj odjeći (ženske duge čarape, suknjica, štikle, perje). Vrag je u ovoj sceni morao utješiti Marie i obećati kako će joj pomoći. Sam nastup trebalo je koreografski izraditi na pjesmu Minnie the Moocher. Kako bih na scenu što vjernije donio presjek kabaretskih točaka, morao sam istražiti brojne slične nastupe i primijeniti što raznovrsnije koreografske elemente koji su izvedivi u scenskom nastupu s lutkom koju sam doslovno imao priljublenu uz svoje tijelo kako bih u cjelini lutke mogao koristiti svoje noge. Vidno polje mene kao glumca bilo je u potpunosti ograničeno, stoga sam morao dobro izvježbati svaki korak kako bih napamet znao gdje se što nalazi i kako bi cjelokupni dojam lutke kao osobe bio potpun. Nakon nastupa i odjave programa te večeri, Salier ode silovati Marie. Ovaj dio morao je biti odrađen minimalistički kako ne bi zvučao neumjesno (jer se isti također odvijao iza paravana), a opet imao kontrast naspram veselog i senzualnog nastupa. Vrag je ovdje bio samo pasivni promatrač kako bi se u kasnijem dijelu predstave počeo uplitati u sve sfere njihovih odnosa.

Treća scena poslužila je kao uvod u lik Joea Barbaroa kojeg je Vrag morao pijanog iznijeti iz lokala, a isti je zaspao u publici gledajući nastup. Ovdje je bio problem pijanog hoda jer sam ga prvotno i ja igrao svojim tijelom (iako je samo lutka bila pijana) kako bih naznačio tjelesnu težinu Joea kojega sam morao podići i pridržavati ramenima. Trebalo je istražiti protupokret za pokret u onim trenucima kada bi se Joe odlučio okrenuti i otići dalje jer je on bio inicijator pokreta, a ne ja kao glumac. Dakle, morao sam promišljati njegovim tijelom kako bi moje bilo u mogućnosti reagirati sukladno njegovom. Ovo je također oblik partnerske igre (iako sam zapravo sam sebi partner) jer zahtijeva osluškivanje vanjskih impulsa kako bi se u trenutku moglo točno reagirati, a gluma se sama po sebi bazira na akciji i reakciji.

Slika 15. Vrag budi pijanog Joesa Barbaroa²⁸

Četvrta scena uvela je Vita Scalettu kao dramsku osobu iz koje će se pokrenuti dramska promjena. Ovo je glumački kompleksnija scena jer nudi dvostruku igru: Vrag mora pod svaku cijenu nagovoriti Vita da se pridruži Salierovoj mafiji, ali Vito to ne smije uočiti na takav način. Vrag ovdje koristi poznanstvo Joesa i Vita kao platformu za ispunjenje vlastitog bolesnog plana koji se postupno otkriva, a to je potpuno uništenje Salierove mafije pa u konačnici i Vita jer je Vragu uništenje zabava, ali i svrha postojanja jer je protuteža stvaranju odnosno dobru. U dijalogu Vraga i Vita očituje se sarkazam Vraga i njegova prijetvorna ćud koja je kontrastno naglašena njegovom prvotnom nezainteresiranošću Vitom kada još ne zna njegovo ime. Vražja promjena dogodi se u trenutku, a cjelokupna predstava krene u njegovom smjeru. Ova je scena prekretnica i pravi inicijalni trenutak drame. Prepredenost Vražje igre dolazi do vrhunca izvlačenjem kamataru kao zadnje opcije kojom Vita želi dovesti pred lažnu slobodu izbora jer svaka druga odluka osim ostanka u kabaretu za Vita znači smrt. U drugom dijelu scene, Vrag putem karata za poker (koje su ovdje metafora potrebe za dobro odigranom partijom života) povlači pitanje Vitove životne priče i zabrinutost njegovom nemogućnošću otplaćivanja očevih kockarskih dugova. Vrag je shvatio kako su glavni okidači i pokretači Vita kao karaktera upravo

²⁸ Fotografirao: Kristijan Cimer

obitelj, prijatelji i čast koja proizlazi takvim odnosom. Međutim, život je onaj krajnji argument kojim je Vrag pridobio Vita na svoju stranu, označivši tako novo poglavlje predstave.

Peta scena doživjela je veliku promjenu od samoga početka rada na istoj. Koristeći lutke u konceptu predstave, ovdje je bilo logično koristiti lutkarski način promišljanja specifičnosti likova čiji je izgled sam po sebi groteskno naglašen, stoga je proces inicijacije u mafiju morao biti nešto drugačiji od obične dijaloške forme kakvom sam započeo rad. Bilo je zanimljivo istražiti pomalo imbecilan način inicijacije u mafiju natjecanjem u igri treptanja pogotovo iz razloga što lutke ne mogu treptati već, tehnički gledano, samo zuriti u jedan pravac. Ovo je bio dobar smjer koji je polučio dobre rezultate jer se bazirao na tjelesnoj akciji iz koje je također proizišao i humor više nego na tekstu čineći tako prijeko potrebno olakšanje i smirivanje cjelokupne drame koja se tek imala vremena još više zakuhati. Prvotni tekst iste scene možete vidjeti u nastavku, a isti nema uporišta u konačnoj verziji dramaturgije već je poslužio kao referentna točka za drugačiji pristup.

Inicijacija u mafiju

SALIER: O, gospodine Scaletta! Dobro došli! Willkommen! Welcome!

VITO: Hvala.

SALIER: U Salierov Cabaret! (*Smijeh.*)

VITO: Hoćemo li prijeći na posao?

SALIER: Sviđa mi se mali! Direktan. Što mi nudite?

VITO: Molim?

SALIER: Kvalifikacije?

VITO: Znam puno toga.

SALIER: Meni treba čovjek od djela, a ne riječi.

VITO: Radio sam sve što možete zamisliti.

SALIER: Ne znaš ti što ja mogu zamisliti, je li tako? (*Pogleda u Vraga.*)

VITO: Bio sam u zatvoru.

SALIER: Recite mi nešto što ne znam.

VITO: Pa...

SALIER: Zatvor nije mjerilo vaših kvalifikacija.

VITO: Istina.

SALIER: Ja nisam bio u zatvoru. Znači li to da ne znam svoj posao?

VITO: Ništa to ne znači.

SALIER *Vragu*: Ima muda!

VITO: Kao i Joe.

SALIER: Joe je naš najvrjedniji član.

VITO: Koji ima problema s povjerenjem.

SALIER: Pazite kako govorite!

VITO: Oprostite.

SALIER: Šalim se... Gdje Vam je stav? Mekani ste.

VITO: Zatvor promijeni čovjeka.

SALIER: U vašem slučaju ne.

VITO: Dobro, hoćete li me ili ne?

SALIER: Vi zaista ne znate kako ovo funkcionira?

VITO: Ja...

SALIER: Morate zaslužiti povjerenje i odanost.

VITO: Spreman sam.

SALIER: Ali ja nisam. Uхватili ste me na prepad.

VITO: Takav sam. Brz i točan.

SALIER: Da je samo jezik mjerilo čovjeka, primio bih Vas kao rođenog brata.

VITO: Što trebam napraviti?

SALIER: Polako. Budite ljubazni i dajte mi vremena da razmislim.

VITO: U redu. Samo požurite, treba mi novac.

SALIER: Svima treba. I više nego što misle. Bit ćete pozvani.

Šesta scena označava ubrzavanje radnje i početak drugog dijela predstave pod nazivom *Ljubav na prvi pogled* kako ga je nazvao i izrežirao sam Vrag. Ova scena prati susret Vita Scalette i Marie Angelo koji se zaljube na prvi pogled, a sam trenutak zaljublivanja prikazao sam iz perspektive Vita koji ne samo da tjelesno gubi tlo pod nogama (akcijom pokazujući unutarnji doživljaj) već mu se i cijeli svijet metaforički okrenuo naglavačke. U ovoj je sceni funkcija lutaka ostvarila svoj puni potencijal, a ja sam se kao glumac morao sakriti kako bih njima dao prostora za međusobnu igru. Vrag je ovdje pokrenuo lavinu događaja svojim uplitanjem u njihove odnose koju nitko ne će moći zaustaviti jer ju nitko ne će niti prepoznati zbog svoje zaokupljenosti vlastitim poslovima.

Slika 16. Zaljubljeni Vito Scaletta²⁹

²⁹ Fotografirao: Kristijan Cimer

Sedma scena vraća se na problematičan odnos Saliera i Marie, ali ovoga puta Salier gotovo dolazi do potpunog gubitka kontrole saznajući za njezino očajavanje s Vitom. Njihovi dijalozi skriveni su iza paravana jer sam se u tome trenutku ponovno morao preobući u Marie. Bilo je teško prostorno pozicionirati lutke na točna mjesta kako bih ih mogao što brže i lakše izmjenjivati i odigrati do njihovih pozicija iza jednog od tri paravana. Zbog toga sam morao imati po nekoliko stolica iza svakog paravana kako bih sve to usuglasio što bezbolnije. Drugi dio scene prati očajnu Marie i Vraga koji joj pokušava dati ideju kako može otići iz kabareta. Postupnim sužavanjem izbora i argumenata, Vrag ju konačno manipulativno navede da pokrade Saliera.³⁰ Slijedeća pjevačka točka zapravo pripada već spomenutom kabaretu u kabaretu jer Marie putem plesa s Vragom gotovo nesvjesno ulazi u neraskidivi krvni savez s njim opravdavajući na taj način tehničku spojenost moga tijela s tijelom lutke.

Slika 17. Vrag pleše s Marie Angelo³¹

Osma scena svodi se na potpuno potpirivanje Salierovog bijesa kada mu Vrag otkrije kako je pokraden. Uz kratku nevjericu, Salier naredi ubojstvo Marie dajući zadatak novome članu: Vitu. Ovo je bila vrlo kratka scena kao i sve ostale koje slijede jer je tempo predstave drugim dijelom rastao što je i normalno uzevši u obzir kako smo upoznali sve likove, njihove želje, težnje i potrebe te možemo pratiti čistu radnju bez suviše ekspozicije. Jedna od verzija

³⁰ Šifra Salierovog sefa (24601) zapravo je referenca na zatvorenički broj Jeana Valjeana u mjuziklu *Les Misérables*

³¹ Fotografirao: Kristijan Cimer

dramaturgije imala je puno razrađeniji tekst u smislu argumentacije likova, ali sam poslije shvatio kako je sve to nepotrebno zbog već navedenih razloga. Tempo predstave ne smije trpjeti zbog odugovlačenja već vidljivih, očiglednih i razumljivih linija radnje. Samo postavljanje ostatka scena i pozicije likova išle su već same od sebe potpuno prirodno jer je osnovni kôd igre bio dovoljno jasan kao i sama priča te sam smatrao kako publici nije bilo potrebno dodatno vrijeme kako bi uhvatili sve niti predstave.

Deveta scena bavi se odnosom davnog prijateljstva Joea i Vita koje je sada ponovno na kušnji. Vito ne želi ubiti Marie, ali ga Joe na isto primorava jer Vito u protivnome ne će moći izbjeći Salierovoj osveti. U životu mafijaša ne postoji volja i želja pojedinca, a to je upravo problematika koju postavlja ova scena, ali u konačnici i cijela predstava. Vrag samo koristi cjelokupnu hijerarhiju (koju je postavio čovjek) za vlastitu korist i publici ukazuje na probleme koje su si sami postavili kao zadanosti. Bezdušan svijet otvoreno je polje za iskorištavanje.

Deseta scena razrješava odnos Marie i Vita koji je narušen Vražjom manipulacijom. Vito ne može ubiti Marie saznajući kako nosi njihovo dijete, stoga ju natjera na bijeg. U ovome trenutku, Vrag je već apsolutni pobjednik jer su ljudi pristali igrati prema njegovim pravilima misleći da im je život sam po sebi donio takve događaje.

Slika 18. Marie Angelo i Vito Scaletta u problemima³²

³² Fotografirao: Kristijan Cimer

Jedanaesta scena Vitova je inicijacija u Vražju mafiju kada se Vrag odluči dodatno zaigrati i slaviti svoj razvoj plana dajući Vitu Salierovo tijelo. Uz cjelokupnu ritualnu primopredaju tijela i ples, koji je ponovno znak krvnoga saveza, oboje otplešu sa scene i Vito službeno postaje prokletim čovjekom bez budućnosti.

Slika 19. Vražji ritual³³

Dvanaesta scena kratka je paravanska igra koja samo u malim tekstualnim naznakama daje fragmentiran razgovor Vraga i Marie koji joj prenosi vijest o Vitovoj smrti kako bi se Marie vratila i osvetila ga. Puna tuge i bijesa, Marie odluči završiti ono što je već odavno trebala. Vitova smrt, kako ju Vrag spominje, nije potpuna laž kako bi svakome u publici izgledalo na prvi pogled jer kao što sam već prije rekao, Vito je izgubio moć vlastitog mišljenja, osjećaja i upravljanja životom pristupivši mafiji koja ga je, posredstvom Vraga, zarobila i u duhovnom smislu, stoga je u svojoj biti mrtav.

Trinaesta scena pokazuje apsolutnu ludost kakvu može osmisliti samo um zločestog dečka iz susjedstva, točnije Vraga. Pozvavši Vita (koji ima Salierovo tijelo čineći ga tako potpuno neprepoznatljivim) i Joea, Vrag otvara vrata osvetničkom pohodu Marie Angelo koja je svoje lice prekrila crnom tkaninom kako ju nitko ne bi prepoznao. Ova scena u suštini pokazuje svijet koji neprestano skriva svoju pravu prirodu, a sam je Vrag došao do toga da niti ne oživljava svoje „lutke“ odnosno ljude već ih doslovno prenosi scenom kako ga volja. Ovdje

³³ Fotografirao: Kristijan Cimer

se očituje njegova punina moći nad svijetom koji ga ne primjećuje i ne prepoznaje, a ipak slijedi kao vlastitu savjest. Ubivši Joesa i Vita kojeg je prvotno prepoznala kao Saliera, Marie počinu samoubojstvo.

Slika 20. Vrag u štiklama i ženskim čarapama³⁴

Slika 21. Samoubojstvo Marie Angelo³⁵

Četnaesta scena označava kraj predstave gdje se Vrag objavljuje Salieru otkrivši mu cjelokupni čin ubojstava i zamijene tijela (Salier je dobio Vitovo tijelo) iz čega Salier uvidi Vražji pravi identitet. Okružen publikom i shvativši kako je cijeli njegov život bio obična kabaretska predstava koji je nekom poslužio samo kao igra i zabava, Salier umire. Citatom Macbetha o besmislu života na kraju predstave, Vrag stavlja točku na sve viđeno otkrivši svima kako su cijelo vrijeme zapravo gledali Vražji kabaret.

³⁴ Fotografirao: Kristijan Cimer

³⁵ Fotografirao: Kristijan Cimer

2.10. Reklamni materijali

Kako bih zaokružio vizualni identitet predstave, izradio sam i reklamne materijale vezane uz predstavu. Riječ je o nekoliko video najava i plakatnih rješenja. Ovo poglavlje posvećeno je upravo tome više kao dodatnom materijalu nakon kojega ću zaključiti rad ovog autorskog projekta.

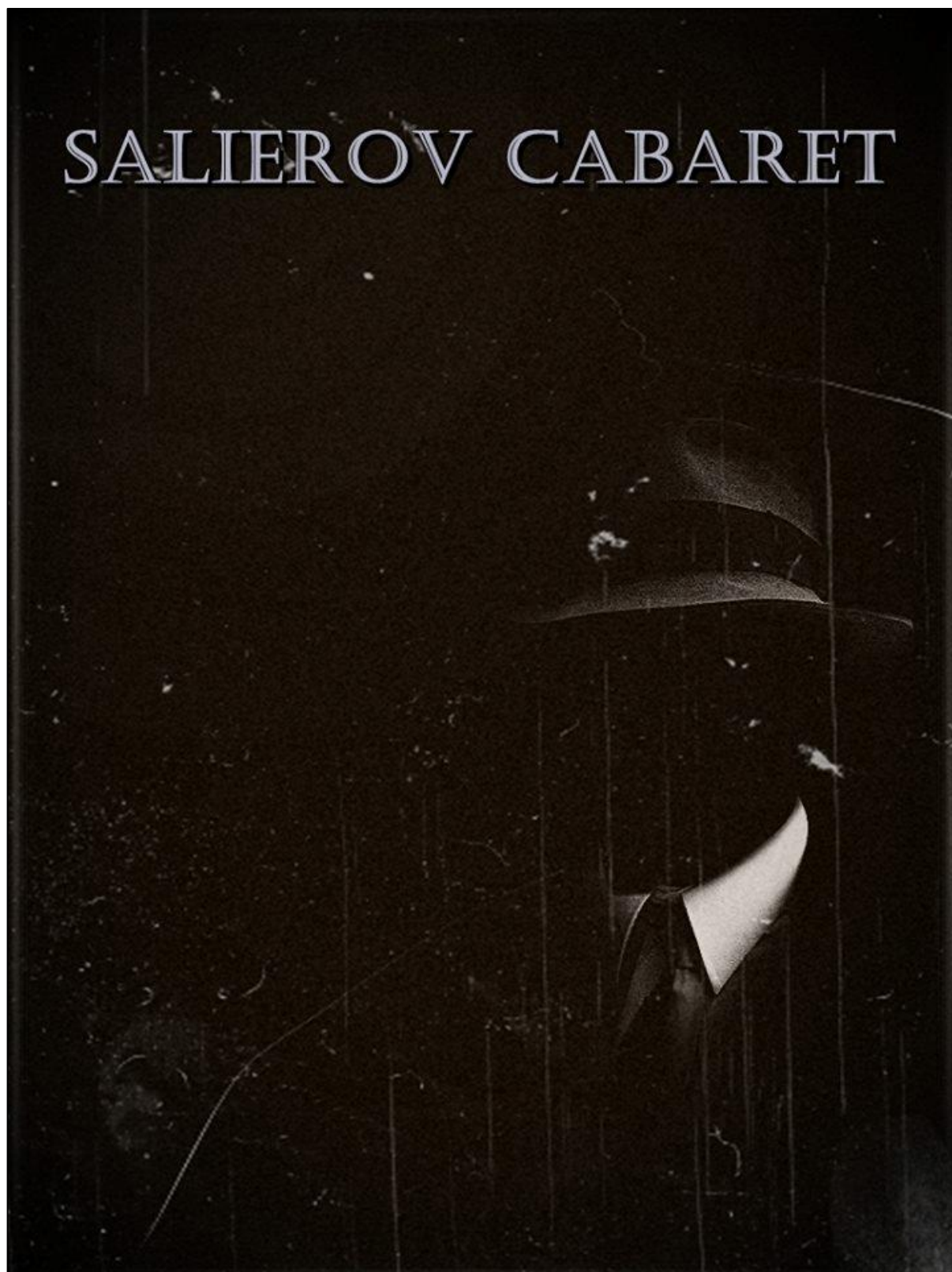
Slika 22. Prva video najava predstave *Salierov Cabaret*³⁶

Slika 23. Druga video najava predstave *Salierov Cabaret*³⁷

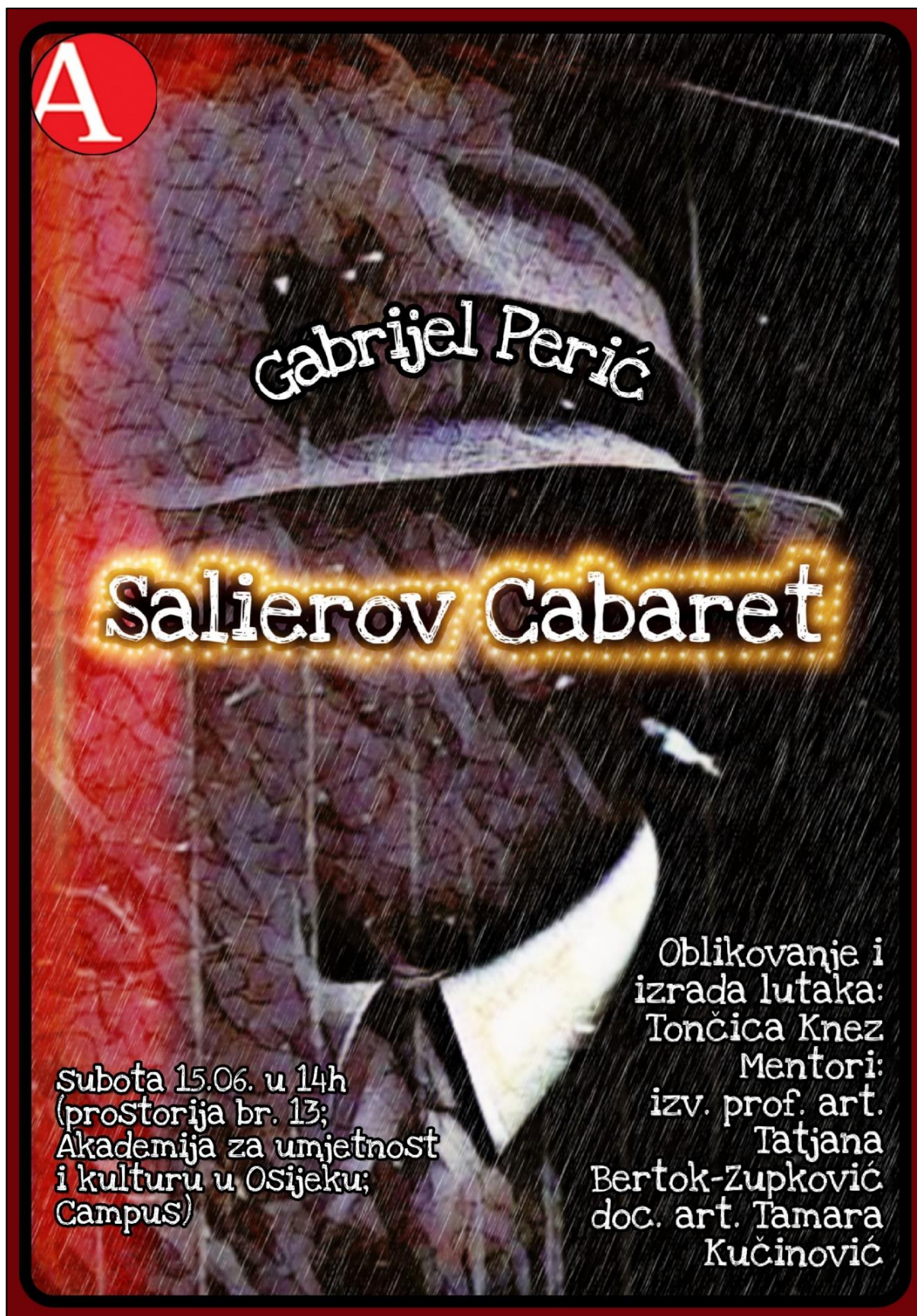
³⁶ Salierov Cabaret - TEASER https://www.youtube.com/watch?v=LwrfZa_cBVI (dan posjeta: 31.8.2019.)

³⁷ Salierov Cabaret - OFFICIAL TRAILER <https://www.youtube.com/watch?v=pj1vNODHmY> (dan posjeta: 31.8.2019.)

Slika 24. Prva inačica plakata predstave *Salierov Cabaret*³⁸

³⁸ Izradila: Tončica Knez

Slika 25. Plakat ispitne izvedbe predstave *Salierov Cabaret*³⁹

³⁹ Izradio: Gabrijel Perić

3. ZAKLJUČAK

Rad na ulozi Vraga i općenito na predstavi *Salierov Cabaret* bilo je nezaboravno iskustvo iz kojega sam puno naučio. Cjelokupnim radom pokazao sam samome sebi kako sam sposoban osmisliti vlastite likove i priču, oblikovati kvalitetnu dramaturgiju, odabrati dramaturški potkrijepljenu glazbu, režirati monodramu i istodobno igrati vlastitim tijelom i lutkama primjenjujući lutkarski način promišljanja i glumačku tehniku. U šali sam si često govorio kako sam pronašao idealan glumački ansambl koji će me uvijek vjerno pratiti i moći igrati brojne druge uloge koje ću im možda dodijeliti. Sada vidim kako isto nije daleko od stvarnosti, a tko zna što budućnost nosi. U svakom slučaju, ova je predstava školski primjer uspješnog spajanja glumačko-lutkarskog umijeća koje zajedničkim snagama obje umjetničke discipline otvara nove i još neotkrivene mogućnosti nadilazeći naša dosadašnja iskustva.

Slika 26. Završetak predstave *Salierov Cabaret*⁴⁰

⁴⁰ Fotografirao: Kristijan Cimer

4. SAŽETAK

Rad na ulozi Vraga: glumac i lutkar prati proces rada diplomske predstave iz glume studenta druge godine diplomskog studija Glume i lutkarstva Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku: Gabrijela Perića. Ista je nastala pod mentorstvom izv. prof. art. Tatjane Bertok-Zupković i doc. art. Tamare Kučinović. Iako je u naslovu rada izričito riječ o radu na ulozi, o njoj se ne može pravovaljano govoriti bez praćenja cjelokupnog rada na predstavi jer isti i je rad na ulozi. Da pojasnim: riječ je o autorskoj monodrami *Salierov Cabaret* koja proizlazi iz jednog lika odnosno uloge, a to je ona Vraga. Bez njega nema predstave, on jest predstava sam po sebi, stoga ovaj pisani rad opisuje razvoj ideje autorskog projekta od samoga početka do njegove realizacije spajajući glumačko-lutkarsko umijeće.

Ključne riječi: glumac, lutkar, monodrama, kabaret, Vrag, mafija

5. SUMMARY

The work on the role of the Devil: actor and puppeteer follows a process of making a graduate play of a final-year student of Acting and Puppetry at the Academy of Arts and Culture in Osijek: Gabrijel Perić. The performance itself was made under mentorship of izv. prof. art. Tatjana Bertok-Zupković and doc. art. Tamara Kučinović. Although the title itself says that the written work is only about the role, the importance of the whole work on the performance cannot be stressed enough because the performance itself is the critical part of the role. To be precise: it is about original monodrama *Salierov Cabaret* which is, after all, centered around the role of the Devil. Without him there is no performance, he is the performance by himself so this written work describes each and every step from the very beginning till the very end merging both acting and puppetry under one artistic expression.

Key words: actor, puppeteer, monodrama, cabaret, the Devil, mafia

6. LITERATURA

KNJIGE:

1. Stanislavski, K. S. (1989.), Rad glumca na sebi, Zagreb: CeKaDe
2. Čečuk, Milan (2009.), Lutkari i lutke, Zagreb: MČUK
3. Prosperov Novak, Slobodan (2014.), Knjiga o teatru, Zagreb: AGM
4. Shakespeare, W. (2011.), Macbeth, Zagreb: Matica hrvatska
5. Gavella, Branko (1967.), Glumac i kazalište, Novi Sad: Sterijino pozorje
6. Pokrivka, Vlasta (1978.), Dijete i scenska lutka, Zagreb: Školska knjiga
7. Stanislavski, K. S. (1988.), Moj život u umjetnosti, Zagreb: CeKaDe

INTERNET:

1. <https://wepa.unima.org/en/neville-tranter/>
(dan posjeta: 22.8.2019.)
2. <http://archiv.ruhrtriennale.de/www.2008.ruhrtriennale.de/en/presse/kuenstler/neville-tranter/index.html>
(dan posjeta: 30.8.2019.)
3. <https://collections.vam.ac.uk/item/O74636/cabaret-du-chat-noir-poster-theophile-alexandre-steinlen/>
(dan posjeta: 30.8.2019.)
4. https://www.youtube.com/watch?v=2Am_HAv_4ec
(dan posjeta: 15.8.2019.)
5. https://www.youtube.com/watch?v=LwrfZa_cBVI
(dan posjeta: 31.8.2019.)
6. <https://www.youtube.com/watch?v=pj1vNODHnmY>
(dan posjeta: 31.8.2019.)